[illegible] Rīgā, [illegible] 30/32. [illegible] redaktors Pauls Kovaļevskis. Tālruņi: atbild. redaktoram 30720, sekretāram 30780, vietējai un saimniec. daļai 22588, [illegible] 22616, 27706, laukiem 31690, ārzem. 31482, 31377, mākslai 30245, sportam 31690, foto 34851. Darba laiks 7-17.

TĒVIJA

Izdevn. un spiestuve «Tēvija» Rīgā, [illegible]. Dir. Ernests Kreišmanis. Tālr.: dir. [illegible] 30637, [illegible] 29844, techn. dir. 30518, sludināj. 34791, [illegible]. Kantoris atvērts no 7.30 – 18, sestdienās no 7.30 – 14. Paraksti. pasta kant. Abon. RM 2,35 mēn., num. 10 [illegible].

PIEKTDIEN, 1944. G. 4. AUGUSTĀ

CETURTAIS GADAGĀJUMS NR. 182

Vadoņa galvenajā mītnē, 1944. gada 3. augustā.

Jūlijā iznīcināti 3908 padomju tanki un 1329 lidmašīnas

Bruņoto spēku virspavēlniecība ziņo:

Normandijā ienaidnieks stipras artilerijas uguns un daudzu iznīcinātāju bumbvedēju atbalstā augu dienu turpināja savus stipros uzbrukumus desanta nocietinājuma vidus un rietumu daļā. Galvenajās vietās to smagās cīņās ar zaudējumiem atvairīja, tā ka tas varēja gūt panākumus tikai nedaudzās vietās. Tur mūsu vienības uzsākušas prettriecienus.

Dienvidaustrumos no Vijedī pašu vienības turpina pretuzbrukumu uz rietumiem.

Pār Avranšu uz dienvidiem un rietumiem izlauzušies ienaidnieka spēki ar savām tanku smailēm lauzās uz Renē un Dinānu, kur tos atvairīja.

Kaujas lidmašīnas izklīdināja ienaidnieka gājiena kolonnas telpā dienvidos no Avranšas un iznīcināja lielu skaitu tanku, lielgabalu un satiksmes līdzekļu.

Virs Normandijas un okupētiem rietumu apgabaliem notriektas 18 ienaidnieka lidmašīnas.

Francijas telpā cīņā pieveikti 118 teroristi. Šais tīrīšanas pasākumos bandīti kopš 8. jūnija zaudējuši apmēram 7300 kritušo un 4700 gūstekņu.

Smaga „V. I" atmaksas uguns joprojām klājas virs Londonas lieltelpas.

Italijā mūsu vienības arī vakar zaudējumiem bagātās cīņās atvairīja visus ienaidnieka pārraušanas mēģinājumus uz Florenci. Rietumos un dažus kilometrus dienvidos no pilsētas tās joprojām izrāda ienaidniekam sīkstu pretestību.

Karpatu ziemeļu nogāzē sabruka daudzi tanku atbalstīti boļševiku uzbrukumi. Prettriecienos, sevišķi austrumos no Beskidu kalnu pārejas, ienaidnieku atsita tālāk atpakaļ.

Lielajā Vislas lokā rietumos no Baranovas ienaidnieka spiediens pastiprinājās. Tālāk ziemeļaustrumos ar zaudējumiem sabruka daudzi boļševiku uzbrukumi. Izjaukti vairāki pārcelšanās mēģinājumi.

Ziemeļaustrumos no Varšavas notika smagas mainīgas cīņas. Mūsu tanki pretuzbrukumā atguva Radziminas pilsētu.

Kamēr pie vidējās Bugas un dienvidos no Augustovas sabruka jauni ienaidnieka uzbrukumi, Seiņu - Vilkovišķu sektorā un pie Jelgavas risinās sīvas cīņas.

Biržu telpā mūsu grenadieri pretuzbrukumos ieņēma vairākas apdzīvotas vietas. Austrumos no Daugavas un Narvas zemes šaurumā sīvās cīņās izjaukti stipri boļševiku pārraušanas mēģinājumi.

Lielajā atvairīšanas kaujā starp Karpatiem un Somu jūras līci jūlijā armijas un ieroču ϟϟ vienības vien sašāvušas 3908 ienaidnieka tankus, 250 citus ienaidnieka tankus iznīcinājusi aviācija.

Tanī pašā laikā boļševiki gaisa cīņās un aviācijas zenītartilerijas ugunī zaudējuši 1329 lidmašīnas.

Vācu pozicijas izveidotas dziļumā. Ienaidnieks ir tālu, taču mūsu vīri ir vienmēr modri.
Foto ϟϟ-PK Zariņš.

Niknas cīņas pie Lielupes

Berlīnē, 3. augustā (DNB).

Austrumos vācu vienības lielās atvairīšanas kaujas degpunktos izdarīja sekmīgus pretuzbrukumus. Karpatu priekšlaukā izmantotas kalnu apvidus priekšrocības. Tatāru aizā boļševiku vienību triecienus uztvēra ungāru daļas. Dienvidrietumos no Doliņas vācu spēki, turpinot pretuzbrukumus, atsvieda ienaidnieku vēl vairāk atpakaļ. Rietumos no Samboras un pie Sanokas boļševiki veltīgi mēģināja atspiest uzbrukumā iegūtās vācu pozicijas. Trieciens izjuka, un boļševiki zaudēja 15 tankus. Arī dienvidos no Reichshofas boļševiki uzbruka ar stiprākiem spēkiem. Viņi panāca iebrukumus, taču vācu daļas ielauzās ienaidnieka flankos un ieguva territoriju.

Lielā Vislas loka dienvidos boļševiki koncentrēja stiprus spēkus grīvā starp Vislu un Sanu un šaurā smailē aizvirzījās pāri Baranovai līdz Stašovei. Šeit tos jau pirmdien sastapa vācu prettrieciens. Ziemeļos un ziemeļaustrumos no šīs pilsētas vācu vienības atrodas sīvās cīņās ar pastiprinātām ienaidnieka vienībām. Kāda stiprāka vācu kaujas grupa šais mainīgajās cīņās bija īslaicīgi aplenkta un tai nācās atvairīt nemitīgus vairāku divīziju uzbrukumus. Grupa tomēr izturēja tik ilgi, kamēr to atsvabināja pārējo vienību pretuzbrukums. Bet līdz ar to arī bija sabrucis boļševiku uzbrukums ziemeļu virzienā, tā ka iebrukuma telpa pie upes nespēja paplašināties. Šais cīņās sevišķi smagus zaudējumus ienaidniekam nodarīja kapteiņa Zeiferta (Seifert) komandētā artilerijas vienība.

Ziemeļos no Baranovas līdz Varšavas telpai boļševiki veltīgi mēģināja platā frontē panākt pāreju pār Vislu. Aviācija uzbruka ienaidnieka spēkiem pārcelšanās vietās un tikai Sandomiras telpā vien ar bumbām un klāja ieročiem iznīcināja 12 tankus un apmēram 50 pilni piekrautus smagos auto. Prettriecienos pret ienaidnieka priekšējām pozicijām slēpju strēlnieku 2. pulka virsleitnants Valters (Walther) ar savu rotu pārdrošā uzbrukumā nodarīja ienaidniekam sevišķi lielus zaudējumus. Ziemeļaustrumos no Varšavas boļševiki pēdējās dienās mēģināja raidīt cīņā stiprākus spēkus, lai aplenktu pilsētu no ziemeļiem. Jau iepriekšējā dienā vācu vienības bija pārrāvušas šīs grupas sakaru līnijas. Pēc tam otrdien tanki tieši uzbruka ienaidnieka priekšējām daļām un, apejot no dienvidiem un rietumiem, ieņēma Radziminas pilsētu.

Arī Bugas vidusdaļā boļševiki vairākās vietās izdarīja veltīgus uzbrukumus. Tālāk uz ziemeļiem ienaidnieks, neskatoties uz stipru artilerijas vienību un kaujas lidmašīnu atbalstu, guva tikai niecīgas priekšrocības. Ziemeļos no Augustovas mežiem tas uztverts jaunās pozicijās starp Sudavu un Kalvariju. Šeit un ziemeļaustrumos no Vilkovišķiem, kur boļševiki apstādināti, norisinās ārkārtīgi sīvas cīņas, ko atbalsta aviācija. Kapteinim Kašikam (Kaschik) šeit izdevās ar tikai 50 sapieriem noturēt kādu ezeru šaurumu tik ilgi pret stipriem boļševiku uzbrukumiem, kamēr viņa flankā apdraudētā divīzija uzbūvēja jaunas pretestības līnijas.

Arī starp Nemunu un Šeuļu telpā turpinās pretinieka stiprais spiediens. Abpus Jelgavai attīstījās niknas cīņas pie Lielupes. Biržu telpā sekmīgi turpinājās vācu pretuzbrukumi. Šeit vācu vienības pēc Biržu pilsētas atgūšanas paplašināja savu uzbrukuma fronti 30 kilometrus un no jauna ielauzās 8 km platumā un 8 km dziļumā ienaidnieka pozicijās. Ieņemtas vairākas svarīgas apdzīvotas vietas. Citi pretuzbrukumi vērsās pret iebrukuma vietām austrumos no Daugavas. Kāda grenadieru pulka apakšvirsnieks Valters Heinrichs (Heinrichs) ar nedaudziem cīņu biedriem šeit aizstāvēja kādu stipri uz priekšu izvirzītu poziciju. Ienaidnieks nespēja pavirzīties uz priekšu un cieta lielus zaudējumus.

Narvas zemes šaurumā boļševiki atsāka uzbrukumus ar 5 divīzijām. Tie izjuka, bet cīņas vēl nav beigušās. Vācu aviācija ar stiprām kaujas lidmašīnu formācijām iejaucās cīņās uz zemes. Iznīcinātāji un zenītartilerija no jauna notrieca daudzas boļševiku lidmašīnas.

Sekmīgi vācu uzbrukumi vietējā frontē

No militāras puses ziņo:

Ienaidnieka tiltagala nocietinājums austrumos no Jelgavas pašu pretuzbrukumā sīvās cīņās sašaurināts. Kāda dienvidos no Radviliškiem atgriezta ienaidnieka spēku grupa tuvojas savai iznīcināšanai. Liepnas telpā Pomerānijas grenadieri un artilerija ienaidniekam dienām ilgās, sevišķi sīvās cīņās nodarījuši vissmagākos zaudējumus.

Karelijā viegla artilerijas uguns

Helsinkos, 3. augustā (DNB).

Somu virspavēlniecība 3. augustā ziņo:

Karelijas zemes šaurumā parastā smago ieroču traucēšanas uguns. Pie Buosalmi artilerija iznīcināja kādu ienaidnieka municijas noliktavu.

No frontes dienvidu sektora ziemeļrietumos no Ladogas ezera nav nekas sevišķs ziņojams.

Ziemeļos no Loimolanjervi atsists kāds ienaidnieka uzbrukums bataljona stiprumā.

Lomantas virzienā mūsu trieciengrupas, kas operē ienaidnieka aizmugurē, dažās vietās nokļuva sīvās cīņās ar ienaidnieka vienībām. Ienaidnieks cieta lielus dzīvā spēka zaudējumus un zaudēja 3 tankus.

Rukajervi virzienā vēl turpinās cīņas ar kādu ienaidnieka nodaļu, kas pārgājusi ūdens līniju.

Somu pateicība aizejošam prezidentam

Helsinkos, 3. augustā (DNB).

Somijas prese prezidenta maiņai veltī plašus rakstus. «Uusi Suomi» raksta, ka šā kara izšķirīgā fāzē somu tauta piedzīvo valsts prezidenta maiņu. Grūto apstākļu dēļ ir nepieciešama vienveidīga visu spēku un politisko tendenču apvienošana. Laikraksts aizrāda uz to, ka daudzās citās zemēs militārā un civilā vadība jau atrodas vienās rokās. Rīti atkāpšanās nozīmējot to pašu nesavtīgo un tālredzīgo rīcību, kuru aizejošais prezidents jau parādījis visā savā līdzšinējā darbības laikā. Visa somu tauta izsakot līdzšinējam valsts prezidentam pateicību par viņa darbu un raugoties ar vislielāko paļāvību uz maršala Mannerheima iecelšanu prezidenta amatā, kurš kā izcila personība savas lielās valstsvīra spējas jau pierādījis līdzšinējā darbā.

Laikraksts «Helsingin Sanomat» konstatē, ka militārās un civilās vadības apvienošana vienās rokās esot nepieciešama. Kaut arī šī maiņa notiekot liktenīgā laikā, tomēr tā neesot novērtējama kā vājuma pazīme. Gluži pretēji tā radīšot skaidrību Somijas grūtajā stāvoklī.

Turcija lauzusi draudzības līgumu ar Vāciju

Berlīnē, 3. augustā (DNB).

Pēc tam kad turku valdība jau agrāk uz sabiedroto spiedienu uzteica Vācijai nolīgumu par chroma rūdu, tā tagad, atrazdamās līdzīgos spaidos, iesniedza parlamentā priekšlikumu pārtraukt ar Vāciju arī vēl atlikušās saimnieciskās un diplomātiskās attieksmes. Turku tautas partijas slepenā sēdē notika asa domu izmaiņa, pēc kuras parlaments trešdien šo valdības lēmumu akceptēja. Sakaru pārtraukšana nozīmē vācu un turku draudzības pakta nepamatotu laušanu.

Par spīti visiem angļu un amerikāņu apsolījumiem un garantijām, sekas Turcijai būs gluži tādas pašas kā savā laikā Molotovs paziņoja Berlīnē, t. i., boļševiku atbalsta punktu ierīkošana Turcijā un līdz ar to turku tautas neatkarības likvidēšana.

Ārlietu ministrijas protokolšefs trešdienas vakarā paziņoja Turcijas lietvedim, ka viņa darbība Vācijā beigusies, un uzaicināja tūliņ atstāt Lielvāciju.

Turku saimniecību gaida grūtas dienas

Berlīnē, 3. augustā (HKZ).

Vācu saimnieciskās aprindas par Ankaras lēmumu — reizē ar diplomātisko attieksmju pārtraukšanu pārtraukt arī saimnieciskās attieksmes, norāda, ka jau chroma piegādes pārtraukšana ietekmējusi arī pārējo preču izmaiņu. Gan sākušies pastiprināti sabiedroto tirdznieciski darījumi, bet samērā ātri kļuvis arī redzams, ka turku saimnieciskā dzīve šā iemesla dēļ stipri cieš. Sabiedrotie oficiāli pirkuši gandrīz tikai tādas preces, kas bijušas nepieciešamas saimnieciskam karam. Turcija no sabiedrotajiem varējusi iegūt tikai to, kas bijis nepieciešams pirkšanas līgumu noslēgšanai, izņemot gadījumus, kad Turcijai iesniegti piedāvājumi par pēckara laikā piegādājamām precēm. Transporta grūtības turklāt radot tik ievērojamas rūpes, ka nevarot nemaz domāt par iespēju izlīdzināt līdzšinējos preču ievedumus no Vācijas.

Ar Vācu krustu zeltā apbalvots unteršturmfīrers Žanis Butkus

ϟϟ-PK. Kādas latviešu ϟϟ brīvprātīgo divīzijas komandieris brigādefīrers Štrekenbachs (Streckenbach) š. g. jūlijā Lielvācijas Vadoņa vārdā pasniedza Vācu krustu zeltā rotas komandierim unteršturmfīreram Žanim Butkum. Viņš ir trešais latviešu karavīrs, kas izpelnījies šo augsto goda zīmi.

Unteršturmfīrers Butkus apvieno sevī augstvērtīgākās karavīra īpašības. Labāku komandieri grūti pat iedomāties. Cīņā viņš dodas vienmēr saviem karavīriem pa priekšu, pats vienmēr un visur ir klāt. Daudzas tuvcīņas unteršturmfīrers izcīnījis tikai ar pāris karavīru palīdzību un vairākas arī divatā. Citkārt viņš viens pats ticis galā pat ar pieciem pretiniekiem.

Unteršturmfīrers Butkus.
Foto ϟϟ PK Burkevics.

Leģendārs Butkus kļuva jau 1941. g. vasarā, kad viņš ar saujiņu — sava pagasta apņēmīgu vīru pieveica vietējās komūnistu bandas vai sacēla pāniku lielākās bēgošās boļševiku armijas vienībās.

Cīņu uguns austrumu frontē unteršturmfīrers Butkus atrodas jau kopš 1942. g. marta mēneša, kad viņš iesāka savas dienesta gaitas kā kaprālis. Neskaitāmās kaujās un tuvcīņās viņš izaudzis par krietnu virsnieku un rotas komandieri.

Nesen unteršturmfīrers Butkus saņēma tuvcīņas nozīmi sudrabā, bet tagad jau tuvcīņu skaits pārsniedz 50. Ar Dzelzs krusta pirmo un otro šķiru viņu apbalvoja pagājušā gadā. Ienaidnieka lodes un šķēpeles unteršturmfīrera ir skārušas sešas reizes, bet vienmēr pēc īsas dziedināšanās tas atkal atgriežas savu karavīru vidū, jo tur viņš, kā jau īsts karavīrs, jūtas vislabāk.

Ārpus cīņām unteršturmfīrers Butkus ir vienkāršs, kluss, mazrunīgs. Viņš nelepojas ar saviem nopelniem un goda zīmēm un necieš arī, ja kāds cits to dara.

ϟϟ kaŗ ziņotājs Jānis Spranetis.

Kāds vīrs nāk pa ceļu

«Šai liktenīgajā brīdī, kad tauta izcīna savu dzīvības vai nāves cīņu, stāvēt sāņus un atrauties no sava uzdevuma ir vissmagākais noziegums.»

Ģen. R. Bangerskis.

Kāds vīrs nāk pa ceļu.

Viņš ir brūni iededzis, nedaudz ataugušiem bārdas rugājiem, atrotītām piedurknēm un noputējušiem zābakiem. Viņš svilpo, lūkojas padebešos, dažreiz iegriežas kādās mājās un palūdz dzert vai ēst un turpina soļot. Viņš soļo jau dienas divas trīs. Viņš ir pagriezis muguru frontei. Viņš aizvien vairāk tuvojas mājām. Un pretim un garām tam steidz karaspēka kolonnas uz turieni, kur tālumā dun kaujas dīma. Tie ir sevī noslēgti, cieti, apņēmīgi vīri, kas dodas turp. Tie ir saņēmuši pavēli ieņemt pozicijas augstienē 316. Drīz viņi būs tur, viņiem par katru cenu uzdots noturēties. Balts putekļiem klāts ceļš, pāri Vidzemes pauguriem locīdamies, gar latviešu koptajām druvām, gar aploku un saules pielietu klusu sētu ved viņus turp. Tie ir gan latviešu, gan vācu karavīri. Šī zeme daudziem no tiem ir sveša. Daudzi no viņiem vairs neatbrauks atpakaļ. Bet viņi pilda kādu augstu pavēli. Tā ir augstāka par priekšnieka pavēli un pildāma noteiktāk nekā reglaments to liek. Tā ir dzimtenes balss, kas pavēl cīnīties un, ja vajadzīgs, pat nolikt galvu arī svešā zemē, ja tēvija to prasa. Un viņi klausa.

Kāds vīrs nāk pa ceļu. Pretimbraucēji karavīri nolūkojas uz to. Plāvējs druvā pieliek plaukstu acīm un nolūkojas uz to. Sieva ar bērnu stāv ceļmalā un nolūkojas uz to. Viņi klusē. Un vārpas skumji pamāj savas smagās galvas, koki nopūšas un veca latviešu māja klusēdama pavada to savām rūsainajām stikla acīm.

Kāds vīrs nāk pa ceļu. Viņš rotaļājas ar vicu — cita viņam nekā rokā nav. Uz viņa krekla piedurknes zib vapenis ar latviešu nacionālajām krāsām...

Es viņu redzēju dzimtenē. Viņš daudz dzēra un daudz runāja par cīņām, kur viņa vienība bija stipri cietusi. Viņš viesojās gan vienā, gan otrā namā, šodien, vakar un aizvakar, un kad lauku žandarmērija Rīgā uz ielas jautāja, kā viņš te, viņš izrādījās noklīdušais, kas meklē savu vienību. Ilgi viņš meklēja. Pagāja nedēļa, pagāja divas. Viņš neatrada, jo vienība atradās Līvānos vai pie Lubānas ezera — tur, kur bija to pametis. Nu bija par vēlu doties atpakaļ, bet arī dzīve pilsētā vairs nebija ērta. Un viņš nozuda. Domās es centos iet viņam līdzi.

Es redzēju viņu mežā. Tur viņš satikās ar dažiem, kam bija bailes bijušas tvert šauteni. Zaļo uniformu tie nekad nebija uzvilkuši un gulēja zem egles jau kopš tās dienas, kad izsludināja pirmo iesaukumu. Viņi saprātās. Un dažreiz tumšās naktīs, nepazīstamā pusē aizklīduši, ar drebošu roku klauvēja pie svešas mājas durvīm, lūgdami barību.

„Jūs latvieši?" jautāja pārbiedētais saimnieka tēvs.

Svešie klusēja, ņēma gaļu un maizi un devās ārā. Un tumsā ieraudzīja milzu blāzmu tai pusē, kur Lielupe skalojas gar Jelgavas pematiem.

„Kā, vai jau tik tālu?" viņi domās jautāja sev un bijās cits citu uzlūkot.

Es viņus redzēju dažas dienas vēlāk. Kaut kur pie Kalnciema, brikšņos un biezu krūmu pieaugušā krastā viņi pēkšņi sadūrās ar izbēgušiem boļševiku gūstekņiem un svaigi nomestiem izplētņu lēcējiem. Svešo nebija daudz, ar tiem varētu tikt galā, latvieša drosmes šeit pietiktu. Bet vai tam bija jēga? Turp, no kurienes bēguši, tie bijās atgriezties. Atlika viens ceļš — palikt. Un viņi vēlreiz saprātās.

Mežs aprija viņus.

Es gribēju domās vēl kādu gabalu sekot tiem. Bet viņi visi kopā devās uz krastu, kur boļševiku pionieri nagloja plostus, lai pārceltu savas vienības pār Lielupi. Tad es apstājos. Tur nav latvieša vieta.

Nē, nekad tā nav bijis. Nekad, tautai briesmās esot, latvietis nav bijis mudināms vai ar varu dzenams ņemt ieroči un aizstāvēt savu sievu ar bērnu uz rokas. Nekad tas nav bijis mudināms iziet uz robežām ienaidniekam pretim. Kā gan citādi vēsture zinātu stāstīt tik daudz slavenu kauju un uzvaru stāstu? Kā gan citādi mēs būtu varējuši palikt šai zemē ar visu savu valodu un tikumiem nu jau daudzus, daudzus gadu simteņus?

Nē, nekad tā nav bijis. Un nekad arī latvietis nav bijis aicināms vai ar varu piespiežams palikt savā cīnītāja vietā, nav bijis mudināms nevairīties no dižākā pienākuma, kādu vien liktenis un Dievs kādai tautai var uzlikt — būt karavīram.

Un tagad? Kas notiek tagad, kad pēc sīvām un ilgām cīņām pie Volchovas un Neveles vai Ostrovas, kur neskaitāmi vīri izgreznoja savas krūtis dros-

(Turpinājums otrā lappusē)

[illegible] un varonības pildinājuma zīmēm, — kas notiek tagad? Kas notiek tagad, kad boļševiku plēsīgie bari, baigajā gadā [illegible], trīs gadus sīksti atturēti, iebrukuši mūsu svētajā zemē? Tagad, kad tie vairs nesniedz nagus no tāluma, bet pieķērušies tautai pie rīkles viņas pašas zemē. Tieši tagad, kad visiem kā viens ieročus nest spējīgiem vīriem vajadzētu atrasties tur, priekšā, no kurienes atlido granātas un nekaunīgas aģitācijas lapas? Kā lai lūkojamies paši sev acīs? Ko lai sakām citiem?

Kā sāp, kā smeldz katrs vārds, kas dibināti nosaimo mūsu neapzinīgos kaŗavīrus. Kā sūrst katra piezīme, kas, dezertieriem vai bēgļiem no kaujas lauka veltīta, līdzīgi pātagas cirtienam trāpa sejā visu tautu!

Lāčplēsis mūs pamestu un Kalpaka gars vairs neceltos jaunām cīņām, ja nezinātu, ka šos pārmetumus pelnījušo ir tikai neliels cilvēku skaits.

Neliels cilvēku skaits... Roka neceļas, lai rakstītu citus vārdus. Tie nav latvieši, kas šodien slapstīdamies atturas, glābdamies, izvairīdamies, uzveldami atbildību citiem. Un tie nav latviešu kaŗavīri, kas, no sava pienākuma gļēvi vairīdamies un pašu drošību sargādami, ļauj saviem cīņu biedriem, latviešu tautas godīgajiem kaŗavīriem noasiņot un krist no ienaidnieka granātu šķēpeļiem un lodēm, pametot tos vienus grūtā un izšķirīgā brīdī!

Jūs, kas esat apzinīgi vai neapzinīgi aprēķina vai vieglprātības dēļ agrāk vai tagad izvēlējušies noziedzīgo atkritēju ceļu — atjēdzieties! Kaut arī jūs būtu tikai desmit vīru, nāciet laukā no savām meža slēptuvēm, tumšajiem kaktiem, lauku mājām un dzīvokļiem, atgriezieties pie savas tautas. Atgriezieties pie saviem cīņas biedriem, atgūstiet savu godu, nomazgājiet kaunu, kļūstiet atkal latvieši! Ģenerālis Bangerskis vēl pēdējo reizi aicinājis jūs, vēl jūs varat atgūt to, ko šķitāt zaudējušu esam, vēl jums var tikt dota iespēja no jauna iemantot uzticību un atgūt krietna, īsta latvieša vārdu.

Jūsu zeme, jūsu pašu zeme, jūsu tuvinieki un piederīgie, jūsu pašu tauta ir briesmās, nekavējieties! —

Kāds vīrs nāk pa ceļu. Ja viņš nesadzirdēs aicinājumu, ja viņš negriezīsies atpakaļ tur, kur dun kauja; ja viņš neatgriezīsies pie saviem cīņas biedriem, kas varonīgi turpina stāvēt pret ienaidnieku; ja viņš neatgriezīsies pie tautas, stājoties no jauna tās rīcībā, — tad tauta pati būs spiesta to izstumt no sava vidus uz visiem laikiem, jo saujas neapzinīgo dēļ latviešu tauta necietīs un nepanesīs, ka viņas lepnums un gods tiktu aizēnots vai apšaubīts. Aiztaupiet sev un savai tautai šo likteni — atjēdzieties!

P. Kovaļevskis.

Transporta chaoss Londonā

Ženēvā, 3. augustā (DNB).

Londonas pirmdienas laikrakstu ziņojumi par «V. 1» darbību vieš vairāk vai mazāk runā par transporta problēmu.

«Times» ziņo, ka pagājušās nedēļas beigās lieli cilvēku pulki apsēduši galvas pilsētas dzelzceļa stacijas, lai sarīkotu īstu «rekorda izvākšanos no kaŗa laika Londonas. «Daily Telegraph» raksta, ka divpadsmitkārtīgas rindas pie biļešu pārdošanas lodziņiem vairs neesot nekāds retums. Šīs rindas tālu iesniedzoties staciju apkārtējās ielās.

Tālāk «Daily Telegraph» raksta par krīzes ansvērumiem transporta ministrijā, jo tur paredz, ka nākošajā sestdienā pie vilcieniem, kas atstāj Londonu, var notikt vēl lielāka ļaužu drūzmēšanās.

Vācu tauta negriļojas arī visgrūtākos brižos

Reichsministra Dr. Gebelsa raksts

Berlīnē, 3. augustā (DNB).

Jaunākajā «Das Reich» numurā reichsministrs Dr. Gebelss (Goebbels) konstatē, ka vācu tauta 20. jūlijā un turpmākajās dienās pieņēmusi lielus lēmumus, un vadība nav ne varējusi, ne arī gribējusi vilcināties tos reālizēt visātrākā laikā. Neviens no šiem lēmumiem nevājina vācu kaŗa pūliņus, bet visi tos koncentrē un stiprina. Nav iedomājama raksturīgāka pazīme vācu kaŗa morāles augstumam. Tauta, kas piektā kaŗa gada beigās domā vienīgi strādāt vēl čaklāk un cīnīties vēl drošsirdīgāk nekā līdz šim un kas atbild uz atentātu pret sava Vadoņa un vienlīdz arī savas pašas dzīvi ar tādu uzticības un pārliecības vilni, ir izredzēta uzvarai. 20. jūlijam ir lielāka nozīme nekā ikdienas notikumam, proti, ka tas vāciešus kā tautu visumā un ikvienu individu ved atpakaļ pie savas dzīves cīņas pamatiem un māca visus no jauna saprast, ka karš savā gaitā gan nesis sliktas lietas, bet ka tās vienmēr bijis iespējams izlabot. Tas māca, ka ja atentāts izdotos, tad šo ļaunumu vispār nevarētu vairs novērst. Reichsministrs pasvītro, ka nebūtu nekāds sevišķs gods vācu tautai, ja, izņemot no gaisa apdraudētos apgabalus, citur kaŗa gandrīz nemaz nemanītu. Vācu vadība jutās laimīga apziņā, ka savos soļos un centienos ir pilnīgi saskaņā ar savu tautu. Tiešām iespējams teikt, ka tauta to grib. Dr. Gebelss norāda uz virkni soļu, kas reorganizē valsts aparātu un visu sabiedrisko dzīvi. Nevar gaidīt, lai tie tiktu reālizēti vienā dienā un bieži peltie trūkumi ƶazustu jau rīt. Visam pārkārtošanas procesam gan jānotiek ātri, bet tomēr organiski. Ministrs nobeigumā saka, ka vācieši bez izņēmuma visi grib kaŗu uzskatīt par reālu un nenovēršamu faktu un atmest ikvienu mēģinājumu izvairīties no tā. Tā pārvarēs visas grūtības, kas radīsies kaŗa turpmākajā gaitā. Liktenis 20. jūlijā deva norādījumu. Šai dienā darbojās ļauni spēki, kas gribēja ļaunumu un tomēr radīja labumu. Vēl neredzētiem spēkiem vācu tauta pretojas grūtībām, kas kaŗam ieilgstot nenovēršami rodas. Tādējādi tauta tās pārvarēs. Nekad vācieši nav ticējuši tik cieši uzvarai kā šai laikā. Iespējams, ka radīsies vēl dažas krizes un grūtības, bet neviens no tām nebaidās. Vācu ienaidnieki triumfējuši pārāk agri. Ne tas uzvarēs šai cīņā, kas jau iepriekš grib plūkt uzvaras laurus, bet tas, kas drošsirdīgi un uzticīgi veic savu pienākumu, negrīļojas arī vētrā un kaŗa beigās stāv vēl arvien noteikti un stingri kaujas laukā.

Jauns kaŗa tiesību pārkāpums

Amerikāņu kaŗavīri noslepkavojuši 6 vācu gūstekņus.

Berlīnē, 3. augustā (DNB).

Angļi un amerikāņi pievienojuši savai starptautisko tiesību pārkāpšanas gadījumu garajai rindai vēl kādu gangsterisku nelietību, kas savā drausmīgumā grūti pārspējama. Notikusi labi pārdomāta un auksti apsvērta sešu pretestībai nespējīgu vācu kaŗa gūstekņu noslepkavošana. Vainīgie ir 91. amerikāņu kājnieku divīzijas kaŗavīri, un notikums norisinājies Italijas frontē.

Noziegums nācis zināms no kāda vācu kaŗavīra zem zvēresta dotas liecības. Šī liecība, ko nodevis 21 gadu vecais 67. tanku grenadieru pulka 3. rotas dižkareivis Verners Tīts (Tiet), ir tik precīza, ka nepaliek nekādu šaubu par tēlojuma patiesību.

Kaŗa tiesas prāva atklājusi sekojošo: 1944. g. 5. jūlijā austrumos no Kastelliga Maritima kādā stallī ar šāvieniem un rokas granātām noslepkavota vācu 7 kaŗavīru grupa, kurā atradies arī viens virsnieks. Šī grupa, amerikāņu ielenkta, bija padevusies gūstā. Noziegumu vēl drausmīgāku padara tas, ka amerikāņi, iepriekš jau nonāvējuši kādu pretoties nespējīgu un ievainotu kaŗa gūstekni. Nozieguma attaisnošanā nevar būt runa arī par rīkošanos afekta stāvoklī, jo starp gūstā saņemšanu un noslepkavošanu pagājis lielāks laika sprīdis, kurā gūstekņi nopratināti un tiem nolaupīts viss viņu privātais īpašums.

Dižkareivis Verners Tits notikumu attēlo šādi:

«Pēc mūsu krišanas gūstā notika sekojošais: kāds karabiņu strēlnieks nošāva grenadieri Gegi ((Gögge), kas ievainots gulēja stallī jau tajā laikā, kamēr mūs pārmeklēja. Tad arī mums lika doties uz stalli. Tur mūs nostādīja pie sienas. Pēc tam no apm. septiņu soļu atstatuma uz mums šāva ar karabīnēm un mūsu vidū iemeta vairākas rokas granātas. Nevaru pateikt, cik šāvienu atskanēja un cik rokas granātu nokrita. No ienaidnieka raugoties, es stāvēju pašā kreisajā malā, man līdzās stāvēja virsseržants, aiz viņa leitnants Štrobels (Strobel) un tad pārējie. Mani mazliet aizsedza mūŗa stūris, kas iesniedzās tālāk telpā. Jau pašā sākumā granātas šķemba mani ievainoja plecā un es tūdaļ nokritu zemē. Man virsū nokrita virsseržants. Viņš mani ar savu augumu aizsargāja no turpmākiem ievainojumiem. Biju pie pilnas samaņas un dzirdēju, ka leitnants Štrobels teica vienam no amerikāņiem, lai šaujot viņam galvā. Tas arī notika. Es pēc tam nogulēju stallī 2—3 stundas. Pēc tam man naktī izdevās nokļūt vācu līnijās.»

Boļševiki apšauj ievainotus vācu jūrniekus

Berlīnē, 3. augustā (DNB).

Vīpuru līcī 19. jūnijā boļševiku kaŗa kuģi apšaudījuši kāda maza vācu kaŗa kuģa avarējušos jūrniekus turpat ūdenī, bet dzīvos, ko uzņēmuši uz kuģa, nošāvuši tur un pēc tam līķus sametuši jūŗā.

Šā gadījuma izmeklēšanā izrādījies, ka kāds mazāks vācu kaŗa kuģis Vīpuru līcī torpēdas trāpīts nogrimis, un komandu, kuŗa ar plostiem vai peldus glābusies, apšaudījušas divas padomju ātrlaivas. Laivas vairāk reižu riņķojušas ap plostiem un no vistiešākā tuvuma apšaudījušas ar ložmetējiem jūrniekus. Boļševiki šāvuši uz ūdenī peldošajiem, pa daļai arī ievainotajiem vācu kaŗavīriem. Dzīvu palikušo liecības vienbalsīgi apgalvo, ka četrus avarējušos ar visu plostu pievilkusi viena padomju ātrlaiva, un tad jūrniekus boļševiki uzņēmuši uz klāja, ar mašīnpistolēm nošāvuši un iemetuši jūŗā. Bez tam vēl novērots, ka vienā no ātrlaivām mēģināts piesplest kādu vācu kaŗavīru, kas bija uzvilkts klājā, ar ložmetēju šaut uz saviem biedriem, kas peldus cīnījās viļņos. Kad kaŗavīrs liedzās to darīt, kāds boļševiku matrozis to ar mašīnpistoli nošāva un pārmeta pāri bortam.

Kā Vācijā turpinās ražošanas totālizēšana

Berlīnē, 3. augustā. (HKZ)

«Völkischer Beobachter» raksta par darba spēka izvietošanas programmu, ko sācis reālizēt gauleiters Saukels (Sauckel). Šī programma starp citu paredz vēlreiz pārvest daudzus strādniekus no civīlā sektora uz bruņošanās rūpniecību ar tā saukto «izkāršanu» (ne uzņēmuma slēgšanu). Lai aizstātu darba spēku, ko iesaista bruņoto spēku rezervēm, starp citu paredzēts, ka augstvērtīgus darbiniekus īsā laikā intensīvi apmācīs par speciālistiem bruņošanās rūpniecības svarīgākajām nozarēm. Jo sevišķi te izvietos kaŗa invalidus. Turpinās jau pazīstamie soļi, kas bez tālāku darba spēka rezervju iesaistīšanas jo sevišķi kalpo ražības kāpināšanai.

Trešā veida soļi paredz vēl ciešāku amatniecības iesaistīšanu kaŗa uzdevumos, tāpat paredzēts ievērojamā mērā piesaistīt jauniešus kaŗa saimniecības svarīgiem uzdevumiem un attiecināt arī uz būvsaimniecību algu nokārtojumu, kas jau reālizēts kalnrūpniecībā un dzelzs un metallu sektoros. Ar šiem soļiem programma tomēr nekādā ziņā vēl nav veikta.

Spaidu ceļā

Lielā sabiedroto deja ap Turciju, kā jau bija sagaidāms, vainagojusies** ar Turcijas nostāšanos sabiedroto pusē. Gan pagaidām tas ir noticis ierobežotos apmēros, turki paziņojuši tikai **diplomātisko un saimniecisko sakaru pārtraukšanu, un ministru** prezidents Saradžoglu katēgoriski **pasvītrojis**, ka šis solis nenozīmē tiešu **Turcijas iestāšanos kaŗā**, taču nenoliedzami sabiedrotie var Turcijā **svinēt lielu diplomātisku uzvaru. Turku valstsvīru nervi, kas sekmīgi izturējuši vairāk nekā gadu ilgo cīņu, tomēr beidzot padevušies.

Ja meklējam sākumu lielajai spēlei ap Turciju, tad tas atrodams jau Molotova apmeklējumā Berlīnē, kad tas pirmo reizi atklāti deklarēja padomju prasības pēc revīzijas Dardaneļu** jautājumā. Vācija toreiz jebkādas **diskusijas par šo problēmu katēgoriski noraidīja, bet boļševiki** tāpēc no saviem plāniem **nebūt nedomāja atteikties. Cīņa par Dardaneļiem tikai pārgāja citā formā. Ilgu laiku to savā ziņā pārņēma angļi** un amerikāņi, kuŗu **pirmais panākums bija chroma rūdas eksporta pārtraukšana** uz Vāciju. **Tālākajā spiedienā tagad Turcija pārtraukusi** ar Vāciju arī **atlikušās saimnieciskās** un politiskās saistības, **metoties** iekšā **saimniecisku sarežģījumu un tuvākā vai tālākā nākotnē arī neizbēgamā** kaŗa juklī. **Bet Staļins, kas visu laiku stāvējis šīs diplomātiskās spēles aizmugurē, var smaidīt. Viņš garā jau saredz** padomju **atbalsta** punktus Turcijā, **saredz Dardaneļus savās rokās un Melno jūŗu savā pār**valdīšanā. **Pie tam visu to viņam tikpat kā ielikuši rokās sabiedrotie, no kuŗiem aktīvākie šoreiz atkal bijuši amerikāņi, kuŗu spiedienā angļiem nācies pārliecināt turkus ticēt vismaz ārēji, ka viņi uzskata padomju politiķus un viņu prasības** par tīri nevainīgu **teorētizēšanu. Kaut arī Turcija labi zina un saprot, kas aiz visa tā slēpjas, tā nutās spiesta piekāpties.

Šodien ir vienalga, kādas ir pašreiz sabiedroto iespaida savstarpējās attieksmes Turcijā. Agri vai vēlu tur dominēs tikai vienas — un tās būs boļševiku intereses. Bet jāmaksā par to būs turku tautai, kas nu zaudējusi Kemala Ataturka atstāto un Inonu visu laiku tik rūpīgi sargāto mantojumu — jauno, moderno, uzplaukstošo Turciju. ***Cb.***

Pēdējās ziņas

● **Ceturtdien San Sebastjanā miris spāņu ārlietu ministrs ģenerālis grāfs** Jordana.

● **Ziemeļsomijā Kulu upē notikusi nelaime, kurā gājuši bojā daudzi tūristi. Kāda laiva straumes vidū nokļuvusi uz spēkstacijas kabeļa un sašķīdusi. No 21 pasažieŗa izglābti tikai 6, kuŗiem izdevies ar laivas gabaliem noturēties** virs ūdens.

● **Sistēmatiskos japāņu aviācijas uz**brukumos amerikāņu atbalsta punktiem Ķīnā pagājušā **nedēļā smagi** bojātas vai aizdedzinātas **38 smaga un 74 viegla** tipa ienaidnieka **lidmašīnas** 16 **ienaid**nieka lidlaukos izcēlušies ugunsgrēki.

Prettriecieni invāzijas frontē

Berlīnē, 3. augustā (DNB).

Invāzijas frontē vācu vienības trešdien izdarīja spēcīgus prettriecienus vētrākos svarīgos sektoros. Dienvidaustrumos no Komonas tās uzbruka Odonas upes iztekas territorijā un dienvidos no Bironas atspieda ienaidnieku no 301. augstienes. Pret šiem iebrukumiem angļi vērsa jaunus stiprus spēkus, līdz šim tomēr nespējot atgūt savas agrākās līnijas. Vācu pretuzbrukumi sekmējās arī pret angļu triecienagrupu pie Boni-Bokāžas. Atgūti vairāki ciemi. Līdz trešdienas pusdienai uztvertas vai apstādinātas trīs smailes, ar kurām ienaidnieks otrdien uzbruka telpā uz dienvidiem no Komonas. Angļi pēc tam pievilka jaunus spēkus savā rietumu flankā un sāka uzbrukumu ar jaunu smaili austrumos no Tesi, pāri Suljēras upītei. Ļoti smagās cīņās šis daļējais uzbrukums sākumā guva territoriju, bet arī tur tagad ievadīti pretuzbrukumi.

Amerikāņu 1. armijas sektorā bija saskatāmi divi smaguma punkti. Viens no tiem atradās dienvidaustrumos no St. Lo, starp Šienas un Sē upi, otrs dienvidos no St. Mišelas līča, starp Vijeli un Brezi ienaidnieks spiedās uz austrumiem. Tāpat kā angļu uzbrukums no ziemeļiem, arī šis trieciens vērsās pret Viras pilsētu. Pēc sākumā gūtās territorijas [illegible] austrumos no 780. [illegible] arī [illegible], tāpat kā angļi, [illegible]. Telpā dienvidos no St. Mišelas līča amerikāņu tanku [illegible] kādu frontes robu un [illegible] savu iebrukumu pāri [illegible] rietumiem un dienvid[illegible] virzījās pret [illegible] un [illegible] upes augšējiem sektoriem. [illegible] telpā vācu iznīcinātāju tanki un no telpas dziļuma pienākušās rezerves jau ievadījušas prettriecienus. Vairākās vietās ienaidnieka priekšējās smailes jau sadragātas.

Kanāla ezeru apgabalā naktī uz ceturtdienu atdzīvojās abpusēja cīņu darbība. Stipra angļu un amerikāņu bumbvedēju formācija vērsās pret Havru. Uzbrūkot zemu mākoņu aizsegā, pilsētā nodarīti postījumi. Taču spēcīgā zenītartilerijas uguns atspieda ienaidnieku no meklētajiem militārajiem mērķiem. Arī ātrās angļu kaujas lidmašīnas veltīgi mēģināja izmantot slikto laiku atsevišķiem uzbrukumiem.

Italijas frontē ienaidnieks atkārtoja savus veltīgos pārraušanas triecienus pret Florenci. Dienvidos no pilsētas tas kopš agra rīta uzbrūk ar stiprām kājnieku un tanku masām platā frontē starp Santa Maria un Stradu. Pēc pirmā viļņa sabrukšanas pretinieks raidīja kaujā svaigus spēkus. Taču stiprie uzbrukumi panāca tikai vienu vienīgu vietēju iebrukumu austrumos no Santa Maria. Niknajās un mainīgajās cīņās ienaidnieks cieta ārkārtīgi lielus zaudējumus. Sīkstā izturībā, koncentrējot visu ieroču uguni, vācu vienības arī trešdien atkal izjauca visus pārraušanas mēģinājumus, ko ienaidnieks centās reālizēt ļoti stipriem spēkiem.

Graciani komandē kādu vācu - itaļu armiju

Milānā, 3. augustā (DNB).

Itaļu galvenais štābs ziņo:

Maršals Graciani pārņēmis kādas vācu un italiešu armijas komandēšanu un šai sakarā izdevis dienas pavēli kaŗavīriem. Viņā uzņemoties — skan dienas pavēle — tās armijas komandieŗa pienākumus, kuŗa saskaņā ar Vadoņa un Dučes gribu sastādīta no vācu un itaļu vienībām cīņās frontē pret kopējo ienaidnieku. Šīs armijas sastādīšana simbolizē abu tautu ieroču brālību un biedriskumu un tai piešķiŗama augsta un ideāla nozīme. Šī armija, kuŗas virspavēlnieks ir feldmaršals Keselrings (Kesselring), bet tiešais komandieris maršals Graciani, pierādīs visai pasaulei, ka plecu pie pleca ar vācu sabiedrotajiem italieši uzņemas cīņu līdz drošai uzvarai.

Vācu un itaļu armijas nodibināšana un maršala Graciani iecelšana par komandieri radījusi dzīvu gandarījumu visās itaļu sociālās republikas aprindās. Prese plašos apmēros publicē maršala Graciani un ģenerālfeldmaršala Keselringa dienas pavēles un īpaši izceļ, ka tagad vecajā ieroču draudzībā līdzās vācu sabiedrotajam cīnās Vācijā apmācīti kaŗavīri, lai pilnīgi dzēstu Badoljo nodevības nodarīto kaunu. Savā dienas pavēlē ģenerālfeldmaršals Keselrings paskaidro, ka ar to pašu acumirkli, kad jaunās itaļu divīzijas plecu pie pleca ar manām vācu vienībām maršala Graciani komandā stājās cīņā un līdz ar to simboliski parāda abu tautu nesalaužamo cīņas sabiedrību, sākas jauna fāze. Ģenerālfeldmaršals Keselrings dienas pavēli beidz ar vārdiem: «Trešās un ceturtās divīzijas kaŗavīri! Italijas un Vācijas, jā, pat visas pasaules acis vērstas uz jums. Neškiŗami saistīti mēs cīņā par Italiju, par Vāciju un par mūsu Eiropu gūsim uzvaru!»

Florence sabiedroto artilerijas ugunī

PK. 3. augustā. (DNB) Karalaukos Italijā notiek smagas cīņas. 28. jūlija agrā rītā angļi un amerikāņi pēc savu divīziju papildināšanas un pārgrupēšanas sāka no jauna lieluzbrukumu platā frontē dienvidos no Florences. Daudzām divīzijām un tanku vienībām vajadzēja panākt izšķiršanu. Šie mēģinājumi izjuka pret vācu varonīgo pretestību. Tomēr nebija iespējams novērst, ka ienaidnieks cīņu laikā pievirzījās pie Florences. Kur tas paspēja iegūt territoriju, viņam nācās ikvienu kvadrātmetru zemes pirkt ar vissmagākiem asins upuriem. Ienaidnieka uzbrukumu vienības cieta tik smagi, ka jau pēc 48 stundām tam nācās cīņu pārtraukt.

Uzbrukumu negaidītā novilcināšanās ienaidnieka vadībai bija signāls saviem daudzajiem neitrālitātes pārkāpumiem šai kaŗā pievienot no jauna starptautisko tiesību smagu pārkāpumu. Trūkstot pozitīviem panākumiem, kas varētu attaisnot samērā lielos upuŗus, ienaidnieka artilerija tagad apšauda pašu Florences pilsētu. Pretinieks ar to uzsācis nekrietnu kultūras postīšanas darbu, kas dzimis no tā paša iznīcināšanas gara, kam uz sirdsapziņas neskaitāmu baznīcu, pieminekļu, dzīvojamo kvartālu, slimnīcu, bērnu mītņu un skolu izpostīšana. Apzinīgi saudzējot īpatnējo pilsētu, kuŗā gandrīz gluži kā nekur citur atrodas neskaitāmas ievērojamas būves un mākslas vērtības, vācu vadība Florenci jau sen pasludinājusi par atklātu pilsētu. Vācu vadība gribēja kaut ko vairāk, ne tikai paglābt cilvēkus no liela posta. Deklarācija izdota, atsakoties no varbūtējām īslaicīgām militārām priekšrocībām, bet lai saglābtu lielās vērtības, kas atrodas Florencē, jo citādi tas nozīmētu noliegt šā kaŗa svēto mērķi. Šo cīņu bez militārajām vajadzībām mēs vedam arī par mūsu kontinenta godājamās kultūras saglabāšanu.

Florencē tiek stingri izpildīta vācu vienību virspavēlnieka pavēle, ka neviens vācu kaŗavīrs nedrīkst uzturēties pilsētā. Plašs sprostu un patruļu tīkls gādā, lai šo pavēli izpildītu arī tie, kas varbūt to nezina. Šo faktu, kas zināms arī pretiniekam, nevar apgāzt! Pilsētas pilnīgi civīlo raksturu pēdējās dienās apstiprinājuši arī neitrāli aculiecinieki. Nav tādēļ nekāda iemesla, kas varētu attaisnot tik nekrietnu starptautisko tiesību neievērošanu. Nav pamata iebildumam, ka ar sāpīgu, bet ātru militāru mērķu likvidēšanu, kā, piemēram, apgādes uzņēmumu, kas šai pilsētā varētu būt nozīmīgi pretiniekam, tikai saisinātu kaŗa briesmas civīliedzīvotājiem. Pasaule pietiekami pazīst angļu un amerikāņu metodes un līdzekļus, lai ticētu šādiem trikiem.

Bet ko angļiem un amerikāņiem nozīmē tiesības vai sabiedrības doma! Visiem vēl svaigā atmiņā Romas liktenis. Ienaidnieks šai kaŗā bieži mīdījis kājām tiesības, tā ka Florences gadījumā tiem visviena, viens pārkāpums vairāk vai mazāk. Vai angļi un amerikāņi rūpējas par mākslas vērtībām, vēsturiskām būvēm, kultūras lietām vai cilvēces vērtībām?! Amerikā tagad to visu taisa racionālāk un lētāk! Ko gan amerikāņi zina par Mediču dzimtas garu, kas šo pilsētu padarīja lielu un nemirstīgu? Tie, tāpat kā Romā, arī Florencē neko nejutīs no gadsimtu dvesmas, ko izelpo ikviens lieliskās pilsētas un pasaules slaveno vietu akmens! Viņi neredzēs šīs pilsētas vienreizējo harmoniju. Mikelandželo, Botičelli, Leonardo, Makiavelli, Savonarolas vārdi vai Andželiko da Fiesole, tā skaistās un cildenās gleznas, viss tas viņiem ir tikai tukša skaņa. Žīdiskajiem veikalniekiem, kas sekо angļu un amerikāņu kaŗaspēkam, ir tikai netīras intereses, kas vērtējamas pēc dolaru peļņas augstuma.

Angļiem, kuŗu uzpūtība vienmēr respektējusi tikai anglisko, un vēstures un tradīciju nabagajiem ziemeļamerikāņiem Florence ir tikai viena no daudzajām cilvēku apmešanās vietām, kuŗu tie nekautrēja izpostīt tāpat kā vietas Berlīnē, Parīzē, Budapeštā, Ķelnē vai Hamburgā. Tas mums uzskatāmi parāda, kas mums jāsagaida no amerikāņu gadsimta „kultūras".

Kotantēna — elle zemes virsū

«Das Schwarze Korps» sniedz iespaidīgu invāzijas kaujas notēlojumu, kas lielā baigumā paver modernās technikas kaujas drausmas.

ᛋᛋ-PK. Neskaitāmas reizes cilvēku fantazija savākusi vienkopus visu drausmīgo, ko vien spēj sniegt cilvēka dīvainā izdoma, lai notēlotu elles un dievu mijkrēšļa ainas pēc iespējas drausmas un briesmīgas. Un tomēr visu laiku tās ir palikušas tikai ainas no sapņu valstības, un šī visubriesmīgā pasaule bija celta nereālībā.

Bet šeit elle patiesi ir pārcēlusies zemes virsū. Šeit Dante zaudē valodu, te nobāl Hīronima Boša spilgtās krāsas, šeit nozīmi zaudē pat titānu un gigantu bojā eja, liekas, ka šeit elementi sairst paši no sevis.

Lai neviens nesaka, ka ziņotāja spalva kaut vai par niecīgāko svītras vilcienu uzdrošinātos pārkāpt lietisko notēlojumu. Šī spalva stingri turēta grožos. Kas pats piedalījies šejienes notikumos, tas to zina.

*

Tu dzirdi, ka virs tevis atskan šņākoņa — sākumā vēl tāla un dobja, taču tad tā strauji pieaug, pārvēršas krācošā dārdoņā, kas liek sastingt pat skatam. Domas vairs nestrādā, viss ir atkāpies instinkta priekšā, ka šai brīdī tu esi saistīts vēl vienīgi ar zemi un tu piekļaujies tai tik cieši, cik vien iespējams. Lai gan tavs prāts darbojas, taču tevi pārņem iedoma, ka viss, kas šalkdams nāk pa gaisu šurp, domāts vienīgi tev, tev, kas mazajā dobē ieplacis sarga robežu.

Un tā arī ir, tas domāts tev. Tas domāts tev tagad, kad ienaidnieka gaisa armādas pirmās grupas liek nolīt tumšam bumbu lietum, un izskatās, it kā lidmašīnu skaits pēkšņi būtu divkāršojies vai pat četrkāršojies. Viss, kas ap tevi krīt uz zemes, no kuŗas kā spokainas pelēkas sēnes izaug zemes stabi milzīgu kopu augstumā, lai tad atkal kopā ar metalla pātagu švīkstoņu un kaucoņu atkristu atpakaļ, domāts tev vienam. Tai pašā acumirklī šķiet, ka pār tevi aizbrāžas bumbu veltņi, šķembu viesuļi un akmeņu fontāni, šķiet, ka gaiss, kas tev vajadzīgs elpošanai, šai elementu jūklī pavisam pazudis.

Ir labi, ka arvien pieaugošais troksnis sāk apdullināt, jo tad tev vairs nepaliek citas iespējas kā vienīgi sastingt akmenī un sasprindzināt nervus kā tērauda stīgas instrumentā, uz kuŗa reizē skan dzīvības un nāves akordi.

Un drīz notiek tas, ko tu vēl tikko uzskatīji par neiespējamu. Dzīvības skaņa mirdzoša un uzvarējusi izraisās no nāves disonancēm. Vēl tu dzīvo, un tu atkal vari elpot. Un iekšķīgi tevi pilnīgi atbrīvo tas, ka izbailes nav tevi pārspējušas, ka aklā neprātā trakojošā materiālu vētra nav tevi uzvarējusi, ka tavs pirmais darbs bija palūkoties pa labi un pa kreisi savos cīņu biedros, un ka tavu skatu pavadīja smaids — kluss, slēpts un tomēr neizdzēšams smaids.

*

Pirmo vētru tu esi pārcietis, tās bija nežēlīgas uguns kristības.

Naktī ienaidnieks ar saviem kājniekiem uzbrūk pozicijām. Tas ir pilnīgi pārliecināts, ka ar savu iepriekšējo bombardēšanu salauzis jebkuŗu pretestību. Taču jo lielāks ir viņa izbrīns par cīņas sparu, kas nav mazinājies ne par nieku. Uzbrukums sabrūk pats no sevis, iekams kaut vai viens vienīgs amerikānis sasniedzis mūsu pirmās pozicijas.

Ko neiespēja cilvēks, tas tagad atkal jāpanāk materiālam. Daudzkāršotā papildinājumā par jaunu paveŗas elles vārti.

Katru atsevišķu grenadieri sagaida pārcilvēcisks pārbaudījums.

Reizē ar pirmo palso rīta blāzmu pār pozicijām sāk gāzties orkāns, kuŗā apvienoti ieroči, ko divas milzīgas pasaules valstis kaldinājušas gadiem, lai tagad te brāztos pār vienu vienīgu šauru frontes strēli, ko mūsu grenadieŗi sedz ar savu dzīvību un saviem augumiem.

*

Gaisā tuvodamās atkal dārd bumbvedēju formācijas. Bet tagad tās nozīmē sākumu tik varonīgai cīņai, kam trūkst piemēru. Tikko uzbrukums sācies, no piekrastes šņākdamas tuvojas kuģu lielgabalu smagās granātas un sāk tik sistēmatisku zemes uzārdīšanu, kādu līdz šim neviena acs nav redzējusi, neviena auss dzirdējusi. Tai pašā laikā šai elles koncertā ierēcas ienaidnieku artilerijas balss un granātu metēji vēl papildina dēmonisko simfoniju ar saviem rējieniem.

Kas gan lai šeit vēl ziedotu kaut vienu domu dzīvībai? Kas varētu ticēt, ka šeit vēl asinis pulsē dzīslās?

Ko gan pretiniekam var līdzēt šī terrora kāpināšana pilnīgā bezmērībā?

Tagad viss apvidus aizdegas spokainā spožumā. Te liesmās plīvo kāds krūmu puduris, mazliet tālāk svelošas liesmas nolīst pār milzīgu koku, bet tur — vēl tālāk — kas tā par dzīvu lāpu, kas skrien pāri pļavām un grāvjiem? Kuŗš vēl uzdrošināsies ticēt savām acīm un prātam, ja redzēs, ka šai lāpai ir cilvēka apveidi?

Pretinieks laidis cīņā deggranātas, kam ar savu ugunīgo substanci jāsadedzina mūsu grenadieŗu āda. Nekas ienaidniekam nav par nelietīgu un viltīgu, lai iznīcinātu mūsu fronti.

*

Viesuļuguns, spēkā nemazinādamās, ilga piecas dienas un piecas naktis. Tikai tad ienaidnieks domāja, ka tas sasniedzis mērķi.

Piektās dienas rītausmā tas laida cīņā miglas granātas, kam vajadzēja nobeigt šo drāmu. Migla, kas pelēkiem vāliem plētās pār cīņu lauku, iekodās plaušās un smacēja.

Taču ko te vairs bija uzvarēt, kad pēc cilvēka saprāta visai dzīvai radībai vajadzēja būt iznīcinātai?

Kad šai rītā saule pacēlās pār apvārsni, migla pamazām nokrita. Slepkavīgā artilerijas uguns bija rimusies, kuģu lielgabali klusēja, un arī bumbvedēji vairs netuvojās.

Pār cīņu lauku gulēja klusums, it kā nāve šeit būtu ievākusi savu pēdējo pļauju.

*

Krūmājos un kokos sēdēja ienaidnieku izplētņu lēcēji, kas bija nomesti krēslas un miglas aizsegā. Tie mierīgi gaidīja, lai pēc miglas vālu izklīšanas varētu ieņemt bedres, kur kādreiz atradušies vācu kaŗavīri.

Tas bija vairāk baigs pārsteigums nekā bailes, kas viņus pārņēma, kad pēc nedaudziem acumirkļiem no izartajām un samaltajām vācu līnijām uz viņiem atklāja uguni. Bija taču pilnīgi neiedomājami, ka kaut viena dzīva būtne būtu varējusi pārciest šo trako uguns viesuli.

Mūsu grenadieŗu smagie un briesmīgie upuŗi, kuŗus daudzi apzīmogoja ar savu varoņnāvi, arī šeit nebija veltīgi. Nesalīdzināmā izturībā viņi bija noturējuši neturamo un neiespējamo padarījuši par iespējamu. Apjukums par nesatriekto pretestību, kādu pēc neiedomājama iznīcināšanas uzbrukuma, ko ienaidnieks bija sācis ar visiem ieročiem, mūsu vīri vēl izrādīja, laupīja pretiniekiem drosmi tādā mērā, ka paredzētais izlaušanās mēģinājums neizdevās, un tā vietā ienaidnieki sasniedza tikai nenozīmīgu apvidus ieguvumu, kas mums šai cīņu sektorā, pārformējot vienības, bija kļuvis nevajadzīgs.

Te ir daudz jaunu kaŗavīru, kas invāzijas frontē, šai milzīgajā ienaidnieka materiālu spēku uzbrukumā piedzīvoja savas pirmās uguns kristības. Dažu pirmajā acumirklī gan sagrāba šausmas, taču viņam priekšā, līdzās vai aiz viņa stāvēja divi, četri, vai seši citi kaŗavīri, kas nāvei spītēdami un upurēšanās drosmē sasniedza augstāko, ko vēsture zina stāstīt.

Sākumā ienaidnieks guva lielākus panākumus sevišķi ar savām viltībām, taču no tām tagad mūsu kauju vadība prot izvairīties, vai arī padara tās neiespējamas. Ziemeļamerikāņu primitīvās viltībiņas ir tik vienkāršas, ka tagad tās mūsu grenadieŗiem nespēj vairs sagādāt nekādus pārsteigumus.

Arī pretinieka bīstamais materiālu pārspēks tam aizvien vairāk izslīd no rokām, jo arī šai plāksnē vācu grenadieŗi ātri iemācījušies spert iespaidīgus pretsoļus.

Vācu grenadieris pašreiz ir nesalīdzināmāks kā jebkad, jo viņš tagad, kad atmaksas ierocis pieteicis cīņu Anglijas salai, zina, kur atrodas kaŗa vadības augošā iniciātīva.

Viņš arī zina spēku samēru attieksmes Ziemeļfrancijas invāzijas frontē, pats stāvēdams izšķirošajā cīņā. Piekraste, kur ienaidnieks izcēlies malā, ir tikai niecīga daļa no visa aizstāvētā piekrastes apvidus. Tā kā mūsu spēki visai vienlīdzīgi sadalījušies pa visu plašo apgabalu, turpretim ienaidnieks visus savus cīņas spēkus varēja koncentrēt vienīgi šaurā joslā, tad jau no tā vien radās ienaidnieka materiālais pārspēks. Spēku izlīdzinājums, kas pašreiz rit pilnā gaitā, dos invāzijas frontes cīņas stāvoklim tā jaunajā posmā pavisam citu seju.

Bez tām vācu grenadieris no sastapšanās ar savu angļu un amerikāņu pretinieku redz, par kādām vērtībām un mērķiem katrs stāv cīņā. Īpaši kaŗa vešanas veids garantē pat pret nepatīkamu materiālu pārspēku mūsu grenadieŗa morālisko pārspēku, kas viņu dara kareivisku, bezbailīgu, vīrišķīgu un tālab cīņās nepārspējamu.

Šādā ellē atrodas mūsu vīri un cīc Vācijai. Nekad neviens kaŗavīrs nav skaidrāk apzinājies savu liktenīgo uzdevumu nekā vācu grenadieris, kas šeit stājies cīņā, lai uzvarētu nāvi un velnu.

ᛋᛋ *kaŗa ziņotājs*
Ruperts Rupa.

Balkānu uzmanība pievērsta Turcijai

Berlīnē, 3. augustā (DNB).

Rumāņu laikraksti pašreiz galveno uzmanību veltī Turcijas lēmumam par sakaŗu pārtraukšanu ar Vāciju. Laikrakstā „Curentul" direktors Sekaru sevišķi uzsveŗ Saradžoglu paskaidrojumu, ka Turcijas solis nebūt nenozīmējot Turcijas iestāšanos kaŗā. Nedrīkstot atstāt neievērotu apstākli, ka Turcijas armijas kaŗavīros Vācija baudot stipras simpatijas, kā arī to, ka kāda turku jaunatnes kustība cilājusi interesantu problēmu par muhamedāņu stāvokli Padomju savienībā. „Ja Turcija padevusies angļu un amerikāņu spiedienam," paskaidro Sekaru, „tā nav to darījusi ar sajūsmu un nav arī rīkojusies impulsīvā kaŗošanas kārē, bet gan izdarījusi to vienkārši kā politisku akciju." — „Universul" uzsveŗ, ka Turcijas jaunais lēmums nekādā ziņā nepalikšot bez sekām. „Poporul" jautājumu, vai paredzama Turcijas iestāšanās kaŗā, atbild ar konstatējumu — „vismaz pagaidām ne."

Bulgārija ar lielu sasprindzinājumu gaidīja Turcijas valdības un Nacionālās sapulces lēmumu, kas tagad nu ir noticis fakts. Ankaras parlamenta vakardienas lēmumu bulgāru sabiedrība, gan pārredzēdama šā notikuma perspektīvas, uzņem mierīgi. Sofijā uzsveŗ, ka ministru prezidents Saradžoglu paskaidrojis, ka šis Turcijas solis vēl nenozīmē tās iestāšanos kaŗā.

Pavaldoņi pieņēma ministru prezidentu Bagrianovu un ārlietu ministru Draganovu.

Kroātijas ārlietu ministrs sniedzis DNB pārstāvim Agramā sekojošu paskaidrojumu: „Ir pats par sevi saprotams, ka Turcijas politiskajiem notikumiem, kas beidzot noveduši pie turku valdības lēmuma pārtraukt diplomātiskās un saimnieciskās attieksmes ar Lielvācijas valdību, Kroātijā pēdējā laikā sekoja ar vislielāko uzmanību. Kroātu tauta zina — tas nav palicis apslēpts arī visai pasaulei — ka uz šo lēmumu Turcijas valdību piespiedušas sen pazīstamās Lielbritanijas un Savienoto Valstu metodes. Notikumi drīz rādīs, vai šis Turcijas solis atbilst arī tās patiesajām interesēm. Katrā ziņā šis lēmums nesaskan ar Turcijas tradicijām. Tāpēc arī grūti ticams, ka tas varētu saskanēt ar turku tautas jūtām, vēl jo mazāk tādēļ, ka ar šo lēmumu turku tauta un tās valsts tiks izrauta no līdz šim labvēlīgā neitrālā stāvokļa un ierauta laikmeta notikuma mutulis».

Nēģeŗu dumpis Filadelfijā

Ženēvā, 3. augustā (DNB).

Filadelfijā trešdien autobusu, ielu un apakšzemes dzelzceļu darbinieku streika laikā nekārtības sacēla arī nēģeŗi. Apbruņotas nēģeŗu bandas klīda pa ielām, piekāva baltos vīriešus un sievietes, izdauzīja skatlogus un izlaupīja tirgotavas. Pēc Reutera aģentūras ziņām, smagi ievainoto skaits, kuŗi bija jānogādā slimnīcās, sasniedz 13. Apcietinātas 300 personas. Taču par dumpja nopietnību un plašajiem apmēriem drīzāk var spriest no tā, ka turienes iestādes nolēmušas lūgt prezidentam, lai tas dotu palīgā kaŗaspēku.

Kā ziņo «Filadelfijas policija», bandās bijuši lielāko tiesu jauni nēģeŗi, kas bijuši apbruņoti nažiem, revolveŗiem un akmeņiem.

Satiksmes strādnieku un darbinieku streiks Filadelfijā, kas pilnīgi paralizēja pilsētas dzīvi, norāda uz rasu pretišķību paasināšanos arī ZASV ziemeļu daļā. Strādnieku izturēšanās, kas liedzās apmācīt darbā nēģeŗus, ko tur bija piekomandējušas satiksmes iestādes, ir zīmīga ziemeļu štātu lielpilsētu un rūpniecības iecirkņu balto iedzīvotāju noskaņojumam. Kopš kaŗa sākuma plašos apmēros pieaugusi no dienvidu štātiem izceļojušo simtiem tūkstošu krāsaino strādnieku nodarbināšana ziemeļu rūpniecībā. Nēģeŗu jautājums, kas līdz šim bija norobežots dienvidos, tagad kļuvis par grūti atrisināmu problēmu arī ziemeļiem. Smagās sadursmes, kas priekš dažiem mēnešiem norisinājās Harlēmā un Detroitā, bija tikai sākums vēl daudz asākiem konfliktiem, kuŗus var gaidīt nākotnē. Baltais strādnieks redz, ka nēģeŗu ielaušanās to saimnieciski bīstamā kārtā apdraud. Viņš baidās zaudēt savu darba vietu pēc kaŗa, jo nēģeŗi strādā par zemāku atlīdzību, pie kam nevar cerēt, ka nēģeŗi pēc kaŗa beigām atkal atgriezīsies savos dzimtajos štātos dienvidos.

Kā angļi «pārmeklē» lazaretes kuģus

Berlīnē, 3. augustā (DNB).

Vācu lazaretes kuģi «Tübingen» 13. jūlijā ap pl. 7, kad tas atradās Dalmatijas krastu tuvumā, aizturēja divi angļu iznīcinātāji un noveda sīkākai pārmeklēšanai uz Bari. Pārmeklēšanas gaitā, kas atļauta starptautiskajās tiesībās, angļu iestādes par spīti vissīkākai pārbaudīšanai, sevišķi smalki pārmeklējot divkāršās grīdas un raidāmstaciju, neatrada nekā, kas norādītu uz lazaretes kuģa nelikumīgu izmantošanu, ko angļi acīm redzot bija cerējuši atrast. Turpretim «Tübingen» komanda, kad kuģis pēc pārmeklēšanas bija atstājis Bari, konstatēja, ka no klāja pazudis lielāks skaits dažādu priekšmetu. Nozagti: 5 kaŗa karogi, 4 valsts dienesta karogi, 3 pildāmspalvas, no kajītēm 3 pulksteņi, 5 pistoles, 8 peldu jostas, 4 dvieļi, 2 moskītu tīkli, 1 sienas pulkstenis, kā arī 14 pudeļu alus.

Š. g. 5. IV austrumu frontē cīņā par Latviju kritis varoņa nāvē mūsu mīļais, neaizmirstamais brālis, ar I un II šķiras Dzelzs krustu, tuvcīņas un trieciena nozīmēm apbalvotais Latviešu ᛋᛋ leģiona unteršturmfīrers

JĀNIS KAMPE

dzimis 1913. g. 17. jūlijā Vecsaules pag. «Skujās». Agrāk dienējis bij. 4. Valmieras kājnieku pulkā. Apglabāts varoņu kapos austrumos.

Dziļās skumjās māsas, brālis, līgava, svainis, svaine, krustbērni, Gravas, Oša, Kalniņa un Aleksējeva ģimenes, Boldarājas policijas darbinieki, sapläkšņu fabrikas «Lignum» saime.

Ņem, tēvu zeme, tavs esmu viss.
Priekš tevis liels es uzaudzis.
Tev ziedoju es dzīvību,
Lai gūtu tevim brīvību.

Š. g. 1. augustā ienaidnieka gaisa uzbrukumā kritusi manа mīļā sieva

ANNA SOKOLOVSKA, dz. DZIRKALE

Uz klusu izvadīšanu piektdien, 4. aug., pl. 18 no Lielo kapu kapličas lūdz dziļās sērās

vīrs un piederīgie.

Š. g. 2. augustā aizmūža dusai mierīgi aizmiga mūsu mīļā māmiņa

JŪLIJA ĶICE, dzim. DINDONE

dzimusi Vecpiebalgā. Izvadīšana š. g. 5. augustā pl. 17 no Rīgas pils. I slimnīcas kapličas uz Meža kapiem, jaunās Ģertrūdes draudzes nodalījumā. Dziļās sērās piederīgie.

1944. g. 1. augustā ienaidnieka gaisa uzbrukumā krita mans vīrs un mūsu tēvs Latvijas amatnieku kopdarbības centrāles darbinieks

JĀNIS BEĶERIS

dzimis 1888. g. 12. oktobrī. Izvadīšana sestdien, š. g. 5. augustā, pl. 16 Meža kapos no lielās kapličas. Viņu mīļā piemiņā paturēs sieva, dēls, meita un Latvijas amatnieku kopdarbības centrāles administrācija un darbinieki.

Š. g. 2. augustā pēkšņā nāvē miris mans mīļotais vīrs, gādīgais tētiņš un brālis

MIĶELIS SALZEMNIEKS-SALINIEKS

dzimis 1884. g. 11. okt. Izvadīšana š. g. 5. augustā pl. 18 no Lielo kapu kapličas (vecie vārti).

Sērojošā sieva, meita, dēls svešumā, māsa un pārējie piederīgie.

1944. g. 2. augustā šķīrās no mums mans mīļais vīrs un tēvs, Latvijas vērtspapīru spiestuves cinkografijas meistars

ERNESTS VEIKMANIS

dzimis 1874. g. 18. janvārī. Uz klusu pavadīšanu lūdz š. g. 5. augustā pl. 16 no jaunās kapličas Meža kapos (pie ūdenstorņa), Mārtiņa draudzes nodalījumā. Pēc viņa sēro sieva, dēls, piederīgie un Latvijas vērtspapīru spiestuves direktors un darbinieki.

S. g. 1. augustā aizgāja mūžīgā mierā

EMĪLIJA FREIMANE

dzimusi 1903. g. 20. augustā Virgas pagastā. Izvadīšana 4. augustā pl. 14 no Sarkanā Krusta slimnīcas kapličas uz Raiņa kapiem.

Dziļās sērās krustmeita.

DARBA·PIEPRASĪJUMI

Auto elektriķis meklē darbu. Of. Nr. I 63.

DARBA PIEDĀVĀJUMI

Tabakas monopolam vajadzīgi BIROJA DARBINIEKI, KASIERIS un MAŠĪNRAKSTĪTĀJA. Pieteikties Aizsargu ielā 36, darba laikā.

Tirdzniecības un rūpniecības galvenai direkcijai vajadzīgi KURJĒRI un APKOPĒJAS. Pieteikties Smilšu ielā 6, dz. 3, 52. ist., no pl. 8—13.

Vajadzīgs SĒTNIEKS-KURINĀTĀJS. Ģertrūdes ielā 27—6, tālr. 91157.

PĒRK

Pērk 2—3 istabu DZĪVOKĻA IEKĀRTU un TRAUKUS. Vēlams dzīvoklis lietošanā. Of. Nr. I 150.

Pērk lietotu kungu VELOSIPĒDU, braukšanas kārtībā. Saulkrastos, p. k. 28.

Pērk PASTMARKAS, lielas un mazas kollekcijas, vecu metalla un papīra naudu. Ād. Hitlera ielā 88, dz. 14, no pl. 9—12.

PASTMARKAS, kollekcijas, visas un katrā vairumā pērk. Piedāv. Rīgā, Zaļā ielā 18—5, ar rakstu. Tālr. 31836.

Pērk vidējam augumam vīriešu rudens vai ziemas MĒTELI, UZVALKU un GULTAS VEĻU. Ofertes Nr. I 149.

Pērk tumšu kungu UZVALKU un ŽAKETI vidējam augumam. Ofertes Nr. I 273.

Pērk 37. nr. sieviešu ĀDAS ZABACIŅUS, jaunus, var būt arī lietoti, un 36. nr. sieviešu kurpes. Of. Nr. I 337.

Steidzīgi pērk DĀMU ROKASSOMU un mednieku piederumus. Rich. Vāgnera (Dārnavu) ielā 82, dz. 21, tālr. 24088.

Pērkam katrā vairumā SĀLĪTAS SĒNES. Piedāvāt pa tālruni 93533.

Pērk labu DROŠKU un turpat dabūjami smagie darba rati. Dzintaros, Turaidas ielā 16. Tālrunis Majori 70.

Pērk VIEGLO AUTO braukš. kārtībā. Of. I 345.

Pērk moderniu metalla GULTU ar matraci. Of. I 338.

Pērk jaunāko modeli 2—3 sp. RADIO APAR. (tīklam). Of. I 339.

Pērk lauku raspusku vai citus ratus. Tālr. 24353.

Pērk ZIRGU. Of. Nr. I 274.

Pērk automatiskos galda SVARUS. Of. I 241.

Pērk lietotu BUFETI. Tālr. 90203. Of. Nr. I 342.

PĀRDOD

Pārdod KALNA SAULĪTI, 120—220 v., RM 200,— un apaļu pul. galdu, RM 30,—. Of. Nr. I 283.

Pārdod ANODBATERIJAS ATVIETOTĀJU, 120—220 v., RM 25,— un dinamisku skaļruni, RM 18,—. Of. Nr. I 284.

Pārdod jaunu kungu VELOSIPĒDU, RM 100,— un jaunu kājm. šujmmašīnu, RM 300,—. V. f. Pletenberga (Elizabetes) g. 40, dz. 2, tālr. 27378.

Pārdod jaunu ATPŪTAS KRĒSLU, RM 24,—, ēdamistabas bufeti, RM 550,—, apaļu ēdamistabas galdu, RM 48,—. Of. Nr. I 152.

Pārdod kungu UZVALKU lielam augumam. Cena RM 120,—. Tālrunis 94266. Of. Nr. I 256.

Pārdod jaunas melnas 36. nr. ielas kurpes, ¾ pap., RM 20,—, salmu cepuri, RM 10,—. 2 palagus, à RM 16,—. Of. Nr. I 285.

Pārdod rokas šujammašīnu RM 150,—. Ofertes I 278.

Pārdod PUMPI ar rorēm RM 100,—. Ofertes I 279.

Pārdod TRIECI ar rorēm RM 175,—. Ergļos, p. k. 2.

Pārdod PATAFONU RM 65,—. Ofertes I 253.

MAINA

Maina zilu vilnas KLEITU vidējam augumam pret lielāku koferi, 36. nr. jaunas zamšādas kurpes pret 37. nr. ielas kurpēm. A. Bērziņa, V. f. Pletenberga (Elizabetes) g. 48—2, no pl. 10—12.

TELPAS MEKLĒ

Steidzīgi meklē DZĪVOKLI ar stalli. Piedāvāt Stopiņu ielā 12, dz. 4, J. Gertans.

Jaunkundze meklē nemēbelētu ISTABU. Ofertes I 349.

Jauns vient. cilvēks meklē steidzīgi mēb. ISTABU. Of. I 288.

TELPAS IZĪRĒ

Izīrē MĒBELĒTU ISTABU centrā uzticamai jaunkundzei pret pakalpojumiem. Of. Nr. I 286.

Izīrē GULTAS VIETU siev. pret pakalp. L. Ķēniņu 12—5.

PAZAUDĒTI · ATRASTI

Pazaudēta DARBA DIENESTA BEIGŠANAS NOZĪME. Atradēju lūdz zvanīt pa tālr. 91039. Of. Nr. I 348. Arī pērk.

Torņkalnā, Arkādijas dārzā, Brīvzemnieka vai Jelgavas ielā 31. jūl. pl. 17 pazaudēta pelēka strīpota vīriešu ŽAKETE ar baltu cepurīti kabatā. Atradējs vai ziņotājs saņems augstu pateicības algu, veselu uzvalku vai mēteli, pēc vienošanās. Lūdz ziņot A. Križanovskim, Architektu ielā 1—3, t. 23826.

S. g. 2. augustā Jūrmalas vilcienā, kurš atiet no Rīgas pl. 17,48 aizmirsta PORTFELIS ar dāmu veļu un citām mantām. Laipno atradēju pret labu samaksu lūdz nodot Jūrmalā, Majoros, Aleksandra ielā 22 vai zvanīt pa tālr. 23085.

S. g. 1. augustā ap pl. 9,30 Slokas ielas un Uzvaras laukuma stūrī nozaudēts ZELTA PULKSTENIS ar iniciāliem E. L. un zila dāmu vilnas jaka. God. atradējs lūgts pienest pret pateicības algu Rīgā, Liepājas ielā 40—43, tālr. 41055.

1. augustā Kāpu ielā pret māju 8 nozaudēts kab. PULKSTENIS «Paul Burē» (dārga piemiņa). Pret atlīdzību RM 200,— lūdz to nodot L. Altonavas ielā Nr. 27, dzīv. 4, Briedim.

1. augustā vakarā pazaudēts kungu labās rokas ādas CIMDS. Atr. lūgts pret atlīdzību to nodot vai ziņot Blaumaņa ielā Nr. 5, dz. 3, tālr. 34302.

L. UPESLEJA kundze, savu pazaudēto rokassomu varat saņemt Rīgā, Latgales ielā 5, RPU 1, kom., E. Klīve.

DAŽĀDI

Ja kāds ko zinātu par Jelgavā dzīvojošiem JĀNI TŪRU, AUGUSTU PLAVENIEKU ar sievu, Emīliju Grasis ar bērniem, lūdz paziņot viņu tagadējās atrašanās vietu K. Širona (Lāčplēša) ielā 32—5, M. Tūrai.

VLADIMIRU KULAKOVU vecāki lūdz paziņot savu adresi Siguldā, Allažu pag. Druvās.

LĪVIŅU ĢIMENI no Bejas lūdz paziņot savu atrašanās vietu Idai Grasei Rīgā vai Mazsalacā, Dārzu ielā Nr. 1.

AKORDEONISTS spēlē dažādos sarīkojumos. Pieprasīt pa tālr. 41234.

PAZIŅOJUMS

Rīgas pilsētas krājkases krājgrāmatiņa Nr. 18118 uz Margotas Fries, dzīv. Rīgā, Avotu ielā 2—4 vārdā, ir nozaudēta.

Ar šo krājgrāmatiņa tiek izsludināta mortifikācijai, tādēļ uzaicinām krājgrāmatiņas īpašnieku savu tiesību nodrošināšanai pieteikties 1 mēneša laikā pie šā sludinājuma ievietošanas Rīgas pilsētas krājkasē, Rīgā, Pils ielā 23.

Pēc šā termiņa nozaudēto krājgrāmatiņu atzīs par nederīgu un tās vietā izdos jaunu.

Rīgas pilsētas krājkases valde

Dr. Vindgassen, pilsētas vecākais.
P. Saulītis, direktors.

Kas ko zinātu par Šķibes pag. Strautkleišu māju izpalīdzi AINU PRIEDI un viņas brālīti Osvaldu vai par pēc bērniem š. g. 28. jūlijā rītā caur Tukumu aizbraukušo māti Ernu Priedi, sirsnīgi lūdz ziņot Ganību d. 12—1 vai pa tālr. 97666.

Vēlos pieņemt par savu gaidāmo vai tikko piedzimušo bērniņu. Of. I 264.

ZIRGU lauku darbiem vēlos nomāt vai pirkt. Of. I 343.

Ar vecāku, inteliģentu KUNDZI vēlas iepaz. nop. prec. nol. līdzīgs kungs. Vēlama ģim. Of. I 269.

Int. KUNGS vēlas nop. precību nol. sarakstīties ar 30—40 g. v. dāmām. Of. I 282.

Vient. atraitne vēlas iepaz. nop. prec. nol. ar 50—55 g. v. kungiem. Naudas, mantas, skaistuma un piedzīv. meklētājus lūdz nepūlēties. Of. I 281.

Int. KUNDZE ilgojas pēc drauga. Of. nopietnā prec. nol. I 284.

Vēlos iepazīties nop. prec. nol. ar Akseļa Muntes tipa medikiem vai c. int., mākslinieciskas dabas kungiem. — Of. I 287.

Kinoteātra

»SPLENDID-PALACE«

V. f. Pletenberga (Elizabetes) g. 61 pēc izdarītā remonta

ATKLĀŠANA

piektdien, 1944. g. 4. augustā, ar filmu

Kā tu tā varēji, Veronika?

ar G. Huberi, V. Albachu-Retiju, G. Veizeri, R. A. Robertu galvenās lomās.

Sāk. darbd. 15, 17, 19. Svētd. 13, 15, 17, 19.

Ostland-Film-G. m. b. H.

Rīgas Opera

Sestd., 5. aug., pl. 17 PĪĶA DĀMA
Otrd., 8. aug., pl. 17 GULBJU EZERS

Rīgas Drāmatiskais Teātris

Kronvalda b. 2.

Piektd., 4. aug., plkst. 17 LEITNANTS VĀNE
Sestd., 5. aug., plkst. 17 ĶĪNAS VĀZE
Svētd., 6. aug., plkst. 17 NO SALDENAS PUDELES

Tautas Teātris

Ķēniņu ielā 1.

4. aug. pl. 18 JAUTRĀ ATRAITNE
5. aug. pl. 18 MELANHOLISKAIS VALSIS
6. aug. pl. 18 GASPARONE

CIRKS

Katru vakaru plkst. 18,30 ANTONIO ar saviem LĀČIEM. Visa jauna programma.

Kase atvērta plkst. 14.

Brīdinājums darba devējiem

Daži darba devēji novēlojuši 2 dienu laikā iesniegt sarakstus par saviem nodarbinātiem vīriešiem, kas iesaistāmi nocietinājumu izbūves darbos. Tādējādi viņi pārkāpuši rīkojuma par vietējā darba spēka iesaistīšanu nocietinājumu izbūves darbos 2. paragr. (1944. g. «Rīk. Vēstn.» 173. n-rā).

Nevēlēdamās visai tautai tik svarīgā laikā vājināt aizsardzības spēkus ar saimnieciskai dzīvei nepieciešamo darbu vadītāju sodīšanu, Rīgas darba pārvalde pēdējo reizi brīdina darba devējus, kas savu minēto pienākumu — izraudzīt strādājošos iesaistīšanai nocietinājumu izbūves darbos — līdz šim nokavējuši izpildīt, iesniegt sarakstus saskaņā ar rīkojuma 2 paragr. nākošo 24 stundu laikā Darba departamentam Rīgā, Ādolfa Hitlera ielā 24, 214. istabā.

Pēc šā termiņa paiešanas vainīgos nekavējoties sauks pie atbildības un sodīs pēc kaŗa laika likumiem.

Rīgā, 1944. g. 4. augustā.

Rīgas darba pārvalde.

Jauns malšanas periods

1944./45. labības saimniecības gada I malšanas periods noteikts 13 nedēļas, no 1. augusta līdz 30. okt. Pašražotājiem šajā periodā atļauts samalt katrai personai 39 kg maizes labības, t. i., 3 kg katrai personai nedēļā. Malšanas atļaujas izsniedzamas, ierakstot samalšanai atļautos maizes labības daudzumus malšanas kartēs un pašvaldībai malšanas karšu izrakstu kartotekā. Iepriekšējā periodā malšanai atļautais, bet līdz 31. jūlijam malšanai nenodotais maizes labības daudzums nav pārskaitāms uz nākamo periodu, bet ieraksts kartotekā padarāms nederīgs, to svītrojot. Labību, ko lauksaimnieki nodevuši dzirnavās samalšanai, bet dzirnavas līdz perioda beigām nav pārstrādājušas, atļauts pārstrādāt nākamā periodā. Labībai līdz 31. jūlijam jābūt novestai dzirnavās, kā arī ierakstītai dzirnavu grāmatā un malšanas kartē.

Paziņojums

Labības pārstrādāšana lopbarībā

Barības labību pašvaldības vecākais augustā var atļaut pārstrādāt lopbarībā tikai tiem lauksaimniekiem, kas pilnīgi izpildījuši 1943./44. labības saimniecības gada maizes un barības labības nodevas. Saimniecības, kurām labības nodeva nav uzlikta, uzskatāmas par nodevu izpildījušām. Deputātniekiem un vecuma nodrošinājuma saņēmējiem, kuriem no lauksaimnieka - ražotāja barības labība pienākas pēc līguma, pašvaldības vecākais var atļaut pārstrādāt to līgumā paredzētā daudzumā. Uz nomas līguma pamata iznomātājiem pārstrādāšanas atļaujas nav izdodamas.

Ja lauksaimniekiem - ražotājiem atļauts barības labību pārstrādāt lopbarībā uz 100 procentīgu 1943./44. labības saimniecības gada maizes un barības labības nodevu izpildījuma pamata — tad malšanas atļaujas izdevējai iestādei par to jāatzīmē malšanas kartēs. Par jaunās ražas barības labības pārstrādāšanu lopbarībā sekos jauns paziņojums.

Dežūraptiekas Rīgā

no 5. līdz 12. augustam: Āgenskalna apt., Mārupes ielā 1; Austrumu apt., Tallinas 59; Brīvības apt., Ād. Hitlera alejā 6/11; farm. maģ. A. Ēka apt., Vidzemes gatvē 37; Farmacijas apt., Ģertrūdes ielā 15/17; Ģertrūdes apt., Ģertrūdes ielā 79; Marijas apt., Pleskavas ielā 3; Miera apt., Miera ielā 91; Nikolaja apt., Rich. Vagnera ielā 43; Nordeķu apt., Slokas ielā 74; Sarkandaugavas apt., Aptiekas ielā 4.

Bēgļu gaitu sāpes un ciešanas

Tautas Palīdzības atbalsts

Ienaidnieka apdraudēto novadu iedzīvotāji jau vairāk nedēļas spiesti atstāt savu dzimto vietu. Viņi dodas uz zemes iekšieni, kur cer pasargāt savu un turpmāko paaudžu dzīvību no varmācības un bojā ejas. Latvijas ārēs redzamas bēgļu rindas, kas meklē patvērumu sev un savai iedzīvei. Par visiem viņiem gādā Tautas Palīdzība. Iespējamību robežās pasākts un paveikts daudz, lai palīdzētu un atvieglotu likteni katram bēgļu pulciņam un katrai atsevišķai ģimenei.

Iebraucot Rīgā, bēgļiem iespējams saņemt siltu ēdienu Daugavpils ielā 72 un Ādolfa Hitlera (Brīvības) ielā 154. Drīzumā atvērs vēl trešo TP ēdinātavu. TP noskaidro un seko bēgļu kustībai, dodama norādījumus vietējām TP organizācijām bēgļu vajadzību apmierināšanai. Arī ar visāda veida materiālu atbalstu TP bēgļiem atvieglo likteņa uzspiestās nastas. Tiem, kas izbēguši no boļševikiem un atstājuši it visu savā dzīves vietā, TP no krājumiem izsniedz apģērbus un apavus. Tas gan iespējams tikai ļoti ierobežotos apmēros un atkarīgs no sabiedrības atsaucības — šo mantu ziedojumiem. Bēgļu pašreizējie grūtie apstākļi mudina TP vēlreiz lūgt visus iedzīvotājus ziedot apģērbus un apavus, lai kaut cik apmierinātu bēgļu vajadzības, kam savas sētas un dzīvokļi bija jāatstāj pašā pēdējā brīdī. TP bēgļiem izmaksā arī naudu, lai tie varētu iegādāties drēbes un apavus ar iestāžu izsniegtām iepirkšanās atļaujām.

Pēkšņi un nesagatavoti atstājot savas mājas, bēgļi ņēmuši līdz arī slimos tuviniekus un tādus, kam pēc ceļa grūtībām kļūst nepieciešama medicīniska palīdzība. Arī par tiem gādāts. Ierodoties pilsētā, ciemā vai pagasta centrā, bēgļiem, kas meklē medicīnisko palīdzību, jāierodas TP apriņķu vai iecirkņu birojos, kur tiem neliegs vajadzīgo atbalstu. Braucot lielākiem ešeloniem, iespējams ceļa gaitās līdzi ņemt ārstu vai māsu, kas uzraudzīs slimniekus un nespējniekus. Visi TP veselības kopšanas punkti katrā laikā ir bēgļu rīcībā. Šo palīdzību TP vēl paplašinās. Līdz šim nav bijis gadījumu, ka bēgļu kolonnās būtu parādījušās kādas lipīgas slimības vai akūti saslimšanas gadījumi. Tas konstatēts kā lielākās bēgļu saplūduma vietās — Gulbenē, Madonā, Pļaviņās u. c., tā arī visur, kur dodas bēgļu straumītes.

Lai palīdzētu vecākiem, kam bēgļu gaitās pazuduši bērni, kā arī vispār piederīgo sameklēšanā, TP izziņas birojs Rīgā, Raiņa bulv. 27, vāc un sniedz norādījumus par piederīgo tagadējo atrašanās vietu. Atkarībā no apstākļiem izziņu biroja nodaļas iekārtos arī citās bēgļu saplūduma vietās. Lejaskurzemē visas izziņas jau saplūst TP Liepājas pilsētas apriņķa birojā, kur arī jāiesniedz visāda veida pabalsta lūgumi. Caurbraucējiem un tiem, kas apmetas uz ilgāku laiku pie paziņām vai radiem, jāpaziņo savas adreses TP izziņu birojam vai tuvākai nodaļai vietējā TP organizācijā, lai varētu sniegt drošas atbildes piederīgo meklētājiem.

TP galvenais uzdevums tagad ir apmierināt visas bēgļu prasības un vēlējumus, kādas rodas ar dzīves vietas maiņu. Ar visu Latvijas iedzīvotāju palīdzību un atsaucību tas būs iespējams. Neaizmirsīsim vienu: šajā grūtajā brīdī lai ikviena devīze ir — visi par vienu un viens par visiem!

Latviešu jaunekļi stājas gaisa spēku palīgu dienestā, lai arī savus spēkus nodotu dzimtenes aizstāvēšanai. Medicīniskajā pārbaudē Strēlnieku ielā 4-a lielākā zēnu daļa izrādās veseli, un tie var tūlīt saņemt ietērpu un doties uz nākamā dienesta vietu. Foto «Tēvija»

Pasta satiksme Austrumzemē

(LD) Latvijā pagaidām tiek pieņemti pasta satiksmei Austrumzemē sekojoši sūtījumi: vienkāršas pastkartes un vēstules līdz 100 gramiem; vācu un vietējo iestāžu vienkāršās un ierakstītas pastkartes un vēstules līdz 1000 gramiem, izdevēju laikrakstu sūtījumi, pasta pārvedumi un maksājumu kartes. Bez tam darbojas arī krājkasu dienests. Pasta satiksmei virzienā Austrumzeme — Vācija pielaistas vienkāršas pastkartes un vēstules līdz 20 gramiem. Pasta nosūtīšana uz Vāciju nenotiek plānveidīgi, tā iespējama ar kuģiem un kaŗa lidmašīnām.

Sveiciens no Amerikas! Grūti zināt to, vai rītu spīdēs saule, vai līs lietus. Bet zināt tos, kas vēlas mūsu nāvi, ir viegli: to pierāda virs Rīgas notriektā padomju bumbvedēja uzņēmums. Stūrī redzams firmas plāksnes uzņ. ar uzrakstu: «Bendix Aviation Corp. Indiana. Made in USA». Aparāts tātad gatavots zemē, kur dažs labs vēl saskata draugus. Foto ϟϟ-PK Tenne-Šens.

Lauksaimniecības akadēmijas darbiniekiem

Jelgavas Lauksaimniecības akadēmijas darbvedība pagaidām atrodas Rīgā, Lāčplēša ielā 24, Latvijas agronomu biedrības biroja telpās, tālr. 26378; dežūras laiks no pl. 8—17.30. Jelgavas lauksaimniecības akadēmijas visiem mācības spēkiem un darbiniekiem nekavējoties jāuzdod darbvedībā savas pašreizējās uzturēšanās vietas, reizē paziņojot arī par pārējām zināmām mācības spēku un darbinieku uzturēšanās vietām. Turpat saņemams arī kārtējais atalgojums.

Pārtikas kartītes bēgļiem

no visiem novadiem saņemamas Rīgas pilsētas saimniecības un pārtikas valdē Miesnieku ielā 14, 43. ist. Pārējā materiālā palīdzība jāpieprasa TP Rīgas novadā, Raiņa bulv. 27, 4. stāvā.

Jaunas pilnpiena kartītes

Pārtikas dep-ts paziņo, ka no 7. augusta līdz 3. septembrim pilnpiena saņemšanai derīgas 29. izdales perioda pilnpiena kartītes. Tās līdzīgas iepriekšējā perioda kartītēm un izmantojamas pilnpiena saņemšanai līdzšinējā kārtībā.

Lija Kronberga

Latviešu sieva

Caur gadu simteņu miju
Nāk nu mans lepnums un spīts.
Es, kas tik maiga biju,
Kauju atblāzmā baigā
Topu kā tērauda asmens
Ārdēts un trīts.

Atlec no manis bailes
Kā ēzē no zobena dzirksts.
Nāves bultas un smailes
Skaŗ, kad mīļotas krūtis,
Neļimstot droša es jaušu:
Tas Dieva pirksts.

Un ja vairs brāļa, ne vīra
Nebūs, kas zemi šo sedz,
Kā asmens cieta un tīra
Sargāšu mājvietu savu,
Lai mani īstenu meitu
Latvija redz.

Latviešu policija dodas uz fronti

ϟϟ-PK. Dzimtene ir briesmās. Ieročus nest spējīgie Latvijas vīrieši steidz tvert ieročus, to priekšgalā jaunākie gada gājumi. Viņi zina, ka, boļševikiem vēlreiz ienākot Latvijas zemē, tie viņus izpostītu, bet viņu vecākus, brāļus un māsas, viņu sievas un bērnus likvidētu vai aizsūtītu tālumā vergu darbā.

Te palīdz tikai viens: aizstāvēties! Aizstāvēties tā, kā to dara drošsirdīgā somu tauta. Kopā ar vācu bruņotajiem spēkiem arī latvieši cīnās par savas tautas pastāvēšanu. Liels skaits jauno latviešu jau atrodas frontē. Tie nākuši pie atziņas, ka vienīgi ar ieročiem rokā iespējams glābties no boļševistiskās iznīcības. Sekojot šo cīnītāju priekšzīmei, visa latviešu tauta tagad ceļas dzimtenes aizsardzībai.

Trešdien, 26. jūlijā, atkal svinīgi izvadītas latviešu policijas vienības, kas tūliņ devās uz fronti. Automašīnu kolonnai braucot cauri Rīgai, iedzīvotāji skaļi uzgavilēja latviešu policijas vīriem. Sevišķi Operas nama priekšā kolonnu sagaidīja liels ļaužu pūlis, kas latviešu kaŗavīriem sauca sirsnīgus atvadvārdus. Sievas un meitenes tautas tērpos sveica cīnītājus puķēm un novēlēja tiem uzvarām bagātu atgriešanos. Kaut arī šiem vīriem daudz smaidītu kaŗavīra laime!

ϟϟ kaŗa ziņotājs Gustavs Kočors.

Šaušanas apmācības

4. augustā no pl. 10—11 notiek vieglās zenītartilerijas šaušanas apmācības. Apdraudētās telpas austrumrobežas izejpunkts Pampari, dienvidos — Malakorps, rietumos — Vicāni, ziemeļos — Didas.

Arī 7. augustā no pl. 10—11 notiks vieglās zenītartilerijas šaušanas apmācības. Apdraudētās telpas austrumrobežas izejpunkts — Ķivuliņi, dienvidos — Skabrenes, rietumos Ulbrokas stacija, ziemeļos — Juglas upe. Iedzīvotājiem jāuzmanās.

Rīgas un apkārtnes dārzeņu ražotāji!

Nododiet savus ražojumus tuvākās savāktuvēs. Tie nepieciešami armijai.

Anšlavs Eglītis

Pārskatīšanās

(2. turpinājums.)

«Cik jums gadu? Divdesmitdeviņi? Tik vecs. Neizskatās. Man ir tikai divdesmitčetri. Bet sievietes ātrāk pieaug. Tāpēc jums man jāklausa. Jūs visu mūžu esat noskribinājies gar mākslām; diez vai kam citam vairs derēsit. Balss jums nav, vakarvakarā dzirdēju jūs dziedam — riebīgi. Baletam nederat, tur vajaga lielāka auguma un citas sejas. Ar skatuvi tātad miers. Glezniecība, tēlniecība, mūzika ilgi jāmācās. Tam jums vairs nav laika. Bet rakstniecība — cita lieta. Runāt katrs runā ikdienas un kas ir raksti — fiksēta runa. Jūs savas domas protat izteikt sakarīgi un glīti. Pavingrināsities, ies vēl labāk. Saprotams, tikai ne pantus. Gar tiem atkal jālauzās gadiem, rakstiet prozu, vienkāršu, labu, asprātīgu prozu.»

Es piekritu viņas spriedumiem par skatuvi un tēlotājām mākslām, bet atzinos, ka nejūtu sevī arī ne mazāko rakstnieka spēju. Ranta saskaitās un nosauca mani par nelabojamu gļēvuli. Bet tūdaļ viņa apžēlojās:

«Nesaibiet nu tūdaļ tik bēdīgi acis. Redz, kur jūs gatavais bērns. Pagaidiet. Nu es zinu, kas jūs padarījis par tādu dievbijīgu. Vārds. Tas muļķīgais Sīka. Jūs taču būsit dzirdējis par doktora Kuē metodi — ikdienas sev iegalvot — man iet labāk un labāk? Es to lietoju ar lieliem panākumiem. Jums nabadziņam izgājis ačgārni. Vārds mūžam daudzinājis: Sīka, Sīka, Sīka, un jūsu pašapziņa sarāvusies maza kā murķelis. No šā brīža es jūs saukšu par Diži. Un saprotams par tu. Nedomā, ka es tevi turēšu par kādu kungu. Galvu augšā, Dižiņ! Mēs vēl rakstīsim!» Tā kā Rantas dabā nebija kavēties, viņa uz vietas safantazēja tādus romānus, ka prieks klausīties.

Viņa bija liela jūsmotāja. Dzīvoklī visas sienas greznojās slavenu vīru un sievu attēlos. Viņa izkrāva veselus kalnus filmu zvaigžņu, mūsu pašu aktieŗu un citu mākslinieku uzņēmumus un labprāt stāstīja, kad un cik ilgi kurā bijusi iemīlējusies. Rantas pēdējā kaislība — vislielākā un nezūdamā, kā viņa nopūtās, bija Alviķis. Viņa sarindoja uz tachtas visus manus attēlus, kādi vien bija parādījušies pārdošanā vai iespiesti laikrakstos. Dažos vērīgāka acs varēja saskatīt krietnu līdzību ar Alvilu Sīku, bet Rantai nenāca ne prātā turēt aizdomās nabaga jauncepto Diži, kas pazemīgs sēdēja viņai blakus un jūsmoja līdzi.

Kad Raipals nosolījās vakar Alviķi noteikti atvest — viņa stāstīja — es tīri vai pamiru. Pats redzi, esmu dūšīga, bet ar Alviķi diez vai varētu tā sarunāties kā ar tevi. Kas viņam par acīm! Kā dunči. Īsts karalis Brusubārda. Jā, Dižiņ, tas tikai ir vīrietis. Bet nu, iesim virtuvē iekost.»

Vakariņas bija vienkāršas, bet ļoti treknas, kā dažā dien nolemtas vīram, kas skraida apkārt pusēdis.

Viss tas mani ļoti uzjautrināja. Kad pienāca laiks šķirties, es Rantu apkampu.

«Ej nu, Dižiņ, vai tu jau sāc spēlēt Donhuānu?»

«Tu mani saue par tu, bet skūpstu paliki parādā.»

«Tā? Nu, kas jādara, jādara. Vai, cik tu mežonīgs. Pārspiedīsi lūpu. Tā jau skūpstās tikai skolas puiks, kam par vari jāpierāda sava vīrišķība. Trenēts vīrietis to dara daudz maigāk.»

Jā, nebija viegli Rantai izdabāt.

Es aizstaigāju pie Rantas arī nākamajās dienās. Katru reizi viņa mani skubināja rakstīt, un es dievojos, ka to daru. Gudroju jau patiesi kaut ko sacerēt viņai par prieku, bet man iešāvās labāks padoms prātā. Es bēdīgs pastāstīju, ka esmu parādījis savu mēģinājumu kādam slavenam rakstniekam, ko arī Ranta cienīja un lasīja, un tas atzinis, ka man nav ne niecīgāko talanta pazīmju.

Nieki! — Iesaucās Ranta, — nevar būt! Dod šurp, lai es pati izlasu. — Es meloju, ka žēlabās un sašutumā esmu visu iemetis ugunī. Tad Ranta aprimās un noskuma. — Ja tāds meistars teicis, tad jātic vien būs. Ja raksta, tad tas jādara kaut cik krietni. Par šādu tādu pelavu skribentu palikt nav vērts. Bet nekas, Dižiņ. Neskumsim. Es arī ģimnazijā izrakstījos dzejas tiku tikām, bet dzejniece no manis neiznāca. Pamēģināsim ko citu. Ko tu saki par daiļamatniecību? Saceri metus paklājiem un audumiem. Es tev palīdzēšu. —

Labu laiku mēs noņēmāmies ar metu sacerēšanu, un jāteic, daži neizdevās nemaz tik slikti. Tomēr drīz vien Ranta pārliecinājās, ka nekāds daiļamatnieks no manis neiznāks. Bet dīvatā mēs jutāmies ļoti labi.

Šis tas tomēr man pie Rantas nepatika. Viņa par daudz lepojās ar savu cilvēku un pasaules pazīšanu. Par mani viņa izteicās, ka spējot manu vienkāršo dvēseli izārdīt un atkal salikt kā pulksteni. Bet tādi allaž ir ļaudis, kas iesvētīti psīchoanalizē un tamlīdzīgās zinībās; tie vienmēr ir gudrāki par citiem. Uzskatot savus ieskatus par nemaldīgiem, viņai bija attīstījies nelāgs paradums visu, kas vien nāca prātā, teikt skaļi. Citiem vārdiem, viņa domāja balsī. Vismaz manā klātbūtnē. Es ļoti cienu atklātus ļaudis, bet visām lietām ir mērs. Piemēram, kādā jaukā krēslas stundā viņa piepeši atrauj savas lūpas no manējām un saka:

Nezin kā Alviķis skūpstās? Gan laikam tā, ka ne iedomāties nevar. Varbūt iesit kā ar ugunspuķi pa lūpām. —

„Muļķības," es atsaku, „esmu dzirdējis, ka viņš esot diezgan miegains. — Miegains? Karalis Brusubārda? Nu, saprotams, var jau gadīties tāda pretīm, kas apmiegos katru. Miegains ... vai zini, tu jau arī biji īsts septiņbrālis gulētājs, pirms nonāci manās rokās. Bet — viņa nopūšas — Alviķi arī es no tevis neiztaisīšu. —

Kādu dienu viņa man noprasīja: „Kur tu dzīvo?"

Ko nu? Savu dzīvokli es Rantai nevarēju rādīt, tad tūlīt viss atklātos, bet to pārkārtot būtu pārāk neērti. Es paraustīju plecus:

„Patlaban pārguļu pie Raipala."

Ranta nepatikā sarāvās.

Tā neiet. Cilvēks nedrīkst mētāties citiem pa kājām, tas ir necienīgi. Tev jāsameklē pastāvīgs mājoklis. Tas nav nemaz tik grūti. Ja citādi nevar, dzīvo pagaidām pie manis, mazajā istabiņā pie virtuves. Ja mani kāds apciemos, tu nerādies. Es atkal pateikšu, ka tur apmeties kāds brālēns no laukiem. — Es satrūkos. Spēle kļuva karsta.

„Nē, Ranta, izmantot tavu sievietes labsirdību ir vēl daudz necienīgāk nekā apgrūtināt draugu."

Bet pie manis neviens par tevi nekā nezinās. Tavs labais draugs turpretim droši stāsta un sūdzas visiem. Šonakt pārnakšņosi te; rīt sameklēsi mitekli.

Es klusēju. Ranta iztulkoja to kā kautrību, nosauca mani par aizspriedumu vāceli un smiedamās izgāja virtuvē lūkot vakariņas. Es paliku sēžam uz tachtas pilns šaubu. Jau labu laiku neskatījos uz Rantu vieglprātīgi; es atrados problēmas priekšā un to vajadzēja atrisināt, kā godīgam cilvēkam pieklājas. Ko tagad darīt? Atzīties? Bet man vēl nemaz negribējās izbeigt šo dēku, tik godīgs es nebiju. Savu patīkamo joku es biju taisni iemīļojis un man pārlieku gribējās vēl patīkamināties. Un kas mani gaidīja mājās? Auksts dzīvoklis un nemazgātu trauku piramidas. Nolēmis izturēties cik vien iespējams smalki un krietni, es paliku nakšņot pie Rantas.

(Turpmāk beigas)